

Møtebehandling i Formannskapet 30.11.2021

Møtebehandling

Lina Strandbråten (AP) la frem følgende endrings- og tilleggsforslag til rådmannens forslag til vedtak på vegne av posisjonen:

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringsforslag fra posisjonen, AP, SP, SV, MDG og V

Investeringsbudsjettet

Programområde	Tiltak	Økonomisk konsekvens 2022	Økonomisk konsekvens 2023	Økonomisk konsekvens 2024	Økonomisk konsekvens 2025	Utfyllende tekst	Andre kommentarer
P11 Utbygging og samferdsel	Sykkelplan	0	0	0	0	1,9 mil fra sykkelplan brukes til investering for 150 elektriske bysykler og tilhørende stativer.	Inndekning innenfor avsatte midler i sykkelplan
P19 Sentrale poster	Strategisk eiendomskjøp	-1	-1	-1	-1	Post for strategiske eiendomskjøp reduseres fra 12 til 11 millioner	
P09 Kultur, idrett og frivillighet	Naturrestaurering	1	1	1	1	Midlene benyttes til gjennomføring av vedtatte tiltak innenfor naturrestaurering.	
	Sum/Balanse	0	0	0	0		

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringsforslag fra posisjonen, AP, SP, SV, MDG og V
Driftsbudsjettet

Programområde	Tiltak	Økonomisk konsekvens 2022	Økonomisk konsekvens 2023	Økonomisk konsekvens 2024	Økonomisk konsekvens 2025	Andre kommentarer
P18 Politisk styring	Overføring av ansvaret for næringsutvalgets arbeid til formannskapet	-0,25	-0,25	-0,25	-0,25	Posisjonen tar næringspolitikk på alvor og flytter arbeidet med næringspolitikk over til formannskapet slik at det ligger der beslutningene kan tas. Se eget verbalpunkt for hvordan arbeidet skal foregå.
P14 Ledelse, styring og administrasjon	Reiseaktivitet, effektivisering. Gevinst av digitalisering.	-1	-1	-1	-1	
P09 Kultur, idrett og frivillighet	Harmonisering av tilskudd til lagseide idrettsanlegg, strakstiltak for vintersesonen 2021-2022	1	1	1	1	
P11 Utbygging og samferdsel	Drift av elektrisk bysykkelordning	0,45	0,45	0,45	0,45	Elektrisk bysykkelordning innføres
P11 Utbygging og samferdsel	Rammejustering, resterende midler til drift av elektrisk bysykkelordning avsettes innenfor rammen	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	
	Sum/Balanse	0	0	0	0	

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringsforslag fra posisjonen, AP, SP, SV, MDG og V
Indikatorer til Handlingsdelen

Tiltak	Utfyllende tekst
1B-1	<p>Tillegg 1 B, indikator 1 Målt tjenestekvalitet: Antall elever som har færre enn 30 skolepoeng Begrunnelse: Bare 1 av 5 gjennomfører vgs. De som har litt over 30 skolepoeng gjør det mye bedre/flere fullfører og består. Viktig å løfte de elevene som ligger under 30.</p>
1B-1	<p>Tillegg 1 B, indikator 1 Målt tjenestekvalitet: delindikator som måler innbyggernes psykiske og fysiske helse (Måling av fysisk og psykisk helse, kan gjøres på mange måter. For å gi et bilde av helsetilstanden til Drammens innbyggere som er sammenlignbar med andre kommuner er det naturlig å bruke tilgjengelige nasjonale registre, oversikter og statistikk som suppleres med vurderinger og analyser som er tilpasset innbyggerne i Drammen. Ungdata, Folkehelsebarometeret, kommunehelse sin statistikkbank og Kommunalt pasient- og brukerregister er eksempler på viktige datakilder som gir informasjon om innbyggernes fysiske og psykiske helse)</p>
2D-2	<p>Tillegg 2 D, indikator 2 Forurensning: Femte delindikator: jevnlig tall NOx.</p>
2C-1 (sirkulærøkonomi)	<p>NAVN: Total redusert avfallsmengde, økt forberedelse til ombruk, økt utsortering og materialgjenvinning av husholdningsavfall og liknende næringsavfall TEKST: Indikatoren fokuserer på det nasjonale målet om at avfallsmengden skal være lavere enn den økonomiske veksten, tilrettelegging for ombruk og kildesortering, og materialgjenvinning av viktige ressurser, herunder også utsortering av plastavfall og matsvinn fra både husholdninger og næringsliv. Dette måles ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avfallsmengde per innbygger - Utsortert mengde plastavfall - Utsortert mengde bioavfall - Andel lagt til rette for ombruk på gjenbruksstasjoner - Mengdeforhold inn/ut fra gjenbruksstasjoner <p>Krever tilgang på data fra Lindum/RFD, og nasjonale data (Miljødirektoratet) eller storbydata (f.eks. Kostra-gruppen) for sammenligning, jf. "foregangskommune" i målformuleringen. Statistikk. Internt og eksternt. Høy validitet"</p>
2C-2 (sirkulærøkonomi)	<p>NAVN: Gjenbruk av materialer og masse i næringslivet og kommunal drift TEKST: Indikatoren fokuserer på hvordan privat og offentlig bygge- og anleggsvirksomhet i Drammen lykkes i å gjenbruke materialer, samt hvordan kommunal drift lykkes med gjenbruk og deling. Det måles på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - % andel av gjenbrukte materiale i nye byggeprosjekter - volum/andel brukte materialer som kun ender opp i hhv utfylling og deponi. - % andel av nyanskaffelser, erstatninger og reparasjoner som skjer ved gjenbrukte produkter eller materialgjenvunne materialer, kontra helt nye innkjøp <p>Krever tilgang på rapportering fra lokalt næringsliv og DEKF som utbygger, samt nasjonale data (f.eks KOSTRA-gruppen, Miljødirektoratet, Circular Norway/Circular Economy) for sammenligning, jf. ""foregangskommune"" i målformulering. Statistikk. Internt og eksternt. Høy validitet."</p>

3D-1 (næringslivet)	<p>NAVN: Klimagassutslipp og gjenbruk i næringslivet</p> <p>TEKST: Indikatoren måler næringslivets utslipp av CO₂, metan (CH₄) og lystgass (N₂O) (tonn), omregnet til CO₂- ekvivalenter.</p> <p>Indikatoren fokuserer i tillegg på hvordan privat og offentlig bygge- og anleggsvirksomhet lykkes i å gjenbruke materialer. Det måles på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - % andel av gjenbrukte materiale i nye byggeprosjekter - volum/andel brukte materialer som kun ender opp i hhv utfylling og deponi. <p>Krever tilgang på rapportering fra lokalt næringsliv og DEKF som utbygger.</p> <p>Statistikk. Eksternt og internt. Høy validitet</p>
4B-1 (nærnatur)	<p>NAVN: Andel boliger som ligger mindre enn X meter fra nærmeste nærturterreng</p> <p>TEKST: Andel boliger som ligger mindre enn X meter fra nærmeste nærturterreng. 100 * (antall boliger som har avstand til nærmeste nærturterreng under en gitt terskelverdi) / (totalt antall boliger). Terskelverdien bør settes med involvering av kommunens fagmiljø og Drammen Friluftforum.""</p> <p>Statistikk. Internt. Høy validitet.</p>

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringsforslag fra posisjonen, AP, SP, SV, MDG og V

Oversikt over planoppgaver

REVIDERT OVERSIKT OVER PLANOPPGAVER MED UTGANGSPUNKT I PLANSTRATEGIEN		
Tiltak	Utfyllende tekst	Lenker og kommentarer
Tverrgående handlingsplan for selvmordsforebygging	<p>Programområdeovergripende handlingsplan for selvmordsforebygging. Handlingsplanen skal utarbeides etter inspirasjon fra https://kommunalhandlingsplan-mal-selvord.no/</p>	
Handlingsplan ladeinfrastruktur for el-biler	<p>Handlingsplan for ladeinfrastruktur for el-biler fremmes til politisk behandling før sommer 2022.</p>	
I forbindelse med Temapan 20, etablering av selvstendig bymessig veileder	<p>Det utarbeides en veileder for Bymessig utforming i Drammen kommune, etter modell fra Oslo kommune.</p>	<p>Bymessig utforming.pdf (oslo.kommune.no)</p>
Tverrgående handlingsplan for forebyggende psykisk helse	<p>Programområdeovergripende handlingsplan for forebyggende psykisk helse, som blant annet operasjonaliserer relevante mål fra de ulike temaplanene for kvalitet og innhold i tjenestene, der hvor tverrfaglig arbeid på tvers av programområder er fordelaktig og/eller nødvendig.</p>	

	Programområde P01 Skole
	Utredning for gjenåpning av Berger skole som 1.-3 eller 1.-4. skole
1	Det gjennomføres en utredning for gjenåpning av Berger skole som en 1.-3. eller 1.-4.-avdeling av Tømmerås skole fra høsten 2023/2024. Utredningen skal gi en fullstendig kartlegging av tiltakets kostnadsbilde, samt drøfte andre konsekvenser/effekter opp mot kommunens samfunnsdel, hvilken effekt ressursbruken vil ha for lærerkapasiteten på Tømmerås, og hvilke muligheter tiltaket kan skape og utløse for lokal næringsutvikling, boligutvikling og øvrig stedsutvikling. Utredningen skal sees i sammenheng med den kommende skolebehovsanalysen.
	Justere dagens moderasjonsordninger SFO
2	Rådmannen bes legge frem sak for Hovedutvalg for oppvekst og utdanning i løpet av første tertial 2022 som tar sikte på å justere dagens moderasjonsordninger i SFO for å hindre at familier havner i en fattigdomsfelle. Forslag til ny moderasjonsordning innrettes slik at støtten til familiene reduseres i takt med økte inntekter til husholdningen. Ordningen skal maksimalt ha et øvre tak på 6G, men administrasjonen bes om å innrette ordningen på en måte som er mest hensiktsmessig for kommunens innbyggere. Ordningen skal være gratis for de med lavest inntekt, og justeres nedover til det maksimale taket. Etter inspirasjon av moderasjonsordningene som allerede eksisterer i kultur, idrett og frivillighet.
	"Mobbeknapp"
3	Rådmannen bes om å fremme en sak om at det opprettes en digital tilbakemeldingskanal/mobbeknapp på skolenes egne nettsider og på hovedsiden til kommunen.
	Programområde P02 Barnehage
	Justere dagens moderasjonsordninger barnehage
4	Rådmannen bes legge frem sak for Hovedutvalg for oppvekst og utdanning i løpet av første tertial 2022 som tar sikte på å justere dagens moderasjonsordninger i barnehage for å hindre at familier havner i en fattigdomsfelle. Forslag til ny moderasjonsordning innrettes slik at støtten til familiene reduseres i takt med økte inntekter til husholdningen. Ordningen skal maksimalt ha et øvre tak på 6G, men administrasjonen bes om å innrette ordningen på en måte som er mest hensiktsmessig for kommunens innbyggere. Ordningen skal være gratis for de med lavest inntekt, og justeres nedover til det maksimale taket. Etter inspirasjon av moderasjonsordningene som allerede eksisterer i kultur, idrett og frivillighet.
	Programområde P03 Forebyggende tjenester
	Helsestasjon Bragernes eller Åssiden
5	Rådmann bes se på å realisere ny helsestasjon i kommunes egne lokaler på fortrinnsvis Bragernes eller Åssiden i løpet av planperioden som erstatter nåværende helsestasjon på Marienlyst.
	Programområde P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig
	Overføre drift av kommunale dagsenter
6	Temaplanarbeidet bør i størst mulig grad se på hvordan vi ved bruk av samarbeidsavtaler med frivilligheten, kan drifte kommunens lavterskeltilbud som

	dagsenter somatikk, psykisk helse og rus, kafedrift i sykehjem, transport, og andre tjenester der det kan være aktuelt å ha et utstrakt samarbeid med frivilligheten og sosiale entreprenører.
	Programområde P09 Kultur, idrett og frivillighet
	Fordeling av statlige midler til medlemskontigent for aktiviteter for barn og unge fra familier med varig lav inntekt
7	Dagens pilot for fritidskortet går ut i juli 2022. Det kan bli etablert statlige støtteordninger for fritidsaktiviteter for barn fra familier med varig lave inntekt for å målrettet nå de gruppene ordningen var ment å hjelpe. Rådmannen bes sørge for at Drammen kommune søker tilskudd fra disse ordningene for å finansiere en lokal, behovsprøvd ordning for tilskudd til fritidsaktiviteter for barn og unge fra familier med varig lav inntekt. Ordningen bør utvikles i samarbeid med frivilligheten.
	Programområde P11 Utbygging og samferdsel
	Fylkeskommunale gateløys
8	Drammen kommune forventer at Viken betaler for egne gateløys på deres fylkesveier. Midler til å dekke gateløys på fylkesveier vil ikke bli lagt inn i Drammen kommunes budsjett i 2022.
	Investering vei
9	Rådmann bes legge frem en sak til politisk behandling for hva de 56 millioner under P11 vei skal benyttes til, med politisk handlingsrom til å gjøre omprioritering. Saken må også inneholde ventende prosjekter.
	Tollbugata
10	Drammen kommune går i dialog med fylkeskommunen for å omklassifisere Tollbugata fra fylkeskommunal vei til kommunal vei. Ved overtakelse må fylkeskommunen ha sørget for at veien har en tilstand som er i henhold til retningslinjer for tekniske krav til veg som skal omklassifiseres.
	Involvering av frivilligheten i vedlikehold av grøntområder
11	Rådmannen bes igangsette et prosjekt hvor frivillige innbyggere aktivt inviteres til å være med på å vedlikeholde og videreutvikle offentlige hager, parker og andre friluftsområder. Det skal her settes fokus på involvering av eldre og unge brukere av tjenester som har nær geografisk tilknytning til aktuelle friområder, slik at feks skoleelever og sykehjemsbeboere får tilbud om å delta i vedlikehold av sine nære grøntområder. Arbeidet med grøntområdene skal inkludere elementer som urban dyrking, insektsvennlig beplantning og -skjøtsel og utvikling av sansehager, samt fokus på utvikling av sosiale fellesskap. Prosjektet skal være tverrfaglig på tvers av relevante programområder. Det bør sees i sammenheng med foreslått ny planoppgave "Overordnet strategi om frivillighet", samt andre pågående temaplanprosesser som berører dette
	Programområde P13 Arealplan, klima og miljø
	Arealregnskap og arealbudsjet
12	Det prioriteres å innføre arealregnskap og -budsjett i Drammen kommune som styringsverktøy for bærekraftig arealbruk, i tråd med foreslått strategi/virkemiddel i klimastrategien. Arbeidet skal utnytte erfaringer fra prosessen med å lage tilsvarende klimabudsjett og -regnskap. Tiltaket bør også innlemmes i vedtatt temaplan for

	naturmangfold og naturrestaurering. Tiltaket skal bidra til å tilstrebe arealnøytralitet for viktige natur- og friluftsv verdier, men også kunne fungere som et nyttig styringsverktøy for balansert nærings- og boligutvikling i definerte områder av kommunen og andre formål som kan dra nytte av et slikt verktøy.
	Veileder for by- og sentrumsmessig utforming i Drammen kommune
13	<p>Det utarbeides en veileder for Grønn by- og sentrumsmessig utforming i Drammen kommune, etter inspirasjon fra modell fra Oslo kommune. Denne bes påbegynt når arealdelen er vedtatt.</p> <p>(Eksempel fra Oslo kommune: https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13335015-1569240182/Tjenester%20og%20tilbud/Plan%2C%20bygg%20og%20eiendom/Byggesaksveiledere%2C%20normer%20og%20skjemaer/Bymessig%20utforming.pdf)</p>
	Salg av eiendommer og tomter
14	Rådmann vurderer kontinuerlig salg av kommunale eiendommer og tomter, med hensikt å bruke inntekter fra salg for å redusere låneopptaket. Dette legges fram for politisk behandling, senest hvert tertial.
	Salg av Mieletomta
15	Rådmannen bes igangsette salg av Mieletomta. Det legges til grunn at gevinst ved salg av Mieletomta benyttes til å redusere låneopptak.
	Programområde P 16 Næringsutvikling
	Satsing på næringsutvikling og et omstillingsdyktig næringsliv
16	<p>Næringsutvikling er et av Drammen kommunes viktigste satsingsområder.</p> <p>Det må derfor utvikles effektive tiltak og rammebetingelser som legger til rette for og stimulerer vekst og utvikling i Drammenssamfunnet, i tråd med målene i samfunnsdelen. For å sikre tilstrekkelig politisk kraft og oppmerksomhet på denne satsingen, vil formannskapet overta næringsutvalgets mandat og ansvar.</p> <p>Formannskapet og gruppeledere vil fungere som en politisk styringsgruppe for strategisk næringsutvikling, og vil være et forum der det legges til rette for viktig kunnskapsbygging og god dialog mellom politikk, administrasjon, næringsliv og andre relevante samfunnsaktører. Det skal etter behov og i takt med aktuelle samfunnsprosjekt, tilrettelegges for temabaserte møtearenaer ut over ordinære formannskapsmøter.</p> <p>Politisk styringsgruppe vil være involvert og engasjert i arbeidet med næringsutvikling, og skal blant annet ta stilling til anvendelse av avsatt beløp til samarbeidsprosjekter, på 2 millioner kroner av den årlige rammen på Programområde 16, næringsutvikling.</p> <p>Det grønne skiftet og den raske teknologiske utviklingen som pågår, danner et viktig bakteppe for utfordringer og muligheter knyttet til næringsutvikling. Gjennom høy oppmerksomhet på næringspotensialet som ligger i dette, vil Drammensregionen kunne utvikle seg til å være et naturlig valg for eksisterende og nye næringer som understøtter den ønskede samfunnsutviklingen i form av nye bærekraftige løsninger, produkter og tjenester.</p> <p>Utvikling av ny strategiske næringsplan er et svært viktig arbeid for å operasjonalisere mål og ambisjoner i Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Dette arbeidet må sikres tilstrekkelig oppmerksomhet og kapasitet i 2022.</p>

- Strategisk næringsplan bør blant annet omfatte:
- En klargjøring og vurdering av, kommunens konkurranse fortrinn, posisjon og potensiale for næringsutvikling.
- En kobling mot kommuneplanens arealdel, for å tydeliggjøre kommunes kapasitet og prioritering av næringsarealer.
- En oversikt over de virkemidler kommunen har tilgjengelig for å legge til rette for, og stimulere til, næringsutvikling, herunder;
  - En handlingsplan for hvordan Drammen kommune skal bli en mer proaktiv og løsningsorientert samarbeidspartner for næringslivet, særlig knyttet til arbeidet med plan- og byggesaker.
  - Hvordan formaliseringen av Drammensregionsamarbeidet kan benyttes til å styrke vår posisjon
  - Peke på muligheter som ligger i Universitetskommuneavtalen, for å stimulere samfunns- og næringsutvikling
  - hvordan kommunens egne bedrifter kan brukes som en katalysator eller som aktive samarbeidspartnere i arbeidet med å stimulere ny næringsutvikling i Drammen
  - Peke på hvordan kommunen kan nyttiggjøre seg sitt medlemskap i f.eks. Osloregionens Europakontor, næringsklyngen No Waste, ol.
  - Peke på hvordan kommunen på en mer målrettet måte kan benytte sin innkjøpskraft for å stimulere næringsvekst og trygge eksisterende lokalt næringsliv, jfr. Drammen kommunes anskaffelsesstrategi.
- Beskrivelse av hensiktsmessige samarbeidsarenaer og samarbeidsformer som kan bidra til å sikre en god plattform for samhandling mellom kommunen, universiteter, og det private næringsliv

For å lykkes med, og tydeliggjøre satsingen på næringsutvikling, bes rådmannen om å sikre at:

- Drammen kommune har høy fokus på sin rolle som samfunnsutvikler, og det å være en god tilrettelegger og samarbeidspartner for næringslivet. Det er tilstrekkelig fokus på, og kapasitet til, utvikling av en god strategisk næringsplan
- Næringsfunksjonen har et tydelig mandat for å kunne inngå som en sentral aktør i det nødvendige tverrfaglige samarbeid med øvrige enheter/tjenesteområder i kommunen som har direkte eller indirekte kontakt og innflytelse på næringslivets rammebetingelser.
- Kommunen har god oversikt og god utnyttelse av tilgjengelige og potensielt nye næringsarealer i kommunen, samt veilede næringsaktører som vurderer Drammen som lokasjon.

Som en del av arbeidet med strategisk næringsplan, bes rådmannen om å vurdere hvilke økonomiske rammer som vil kreves i kommende periode for å sikre ønsket fokus og gjennomføringsevne i tråd med overordnede styringsdokumenter og ovenfor nevnte forventninger.

Kristin Surlien (H) la frem følgende endrings- og tilleggsforslag til rådmannens forslag til vedtak:

Verbalforslag:

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning (P01, P02, P03)

Kommunestyret ber om at følgende vurderes i prosessen frem mot behandlingen av 1. tertialrapport 2022:

- a) Styrking av det forebyggende arbeidet mot rus og kriminalitet blant unge i aktivt samråd med skole, elever, foreldre og frivilligheten.
- b) Gratis kollektivkort i 1 år for studenter på læresteder i Drammen som melder flytting til kommunen.
- c) Rådmannen bes legge frem en sak som ser på kostnadene for å videreutdanne og øke kompetansen for rådgiverne ved ungdomskolen for holde de ansatte oppdatert om elevenes muligheter innenfor høyere utdanning og arbeidsliv.
- d) Øke legeressursen på helsestasjon for ungdom med 20% slik at den oppjusteres til en 40% stilling.

Kommunestyret ber om at følgende saker legges frem for politisk behandling:

- a) Innføring av fraværsgrense i ungdomsskolen
- b) Sak om samarbeid med Vitensenteret for evnerike elever.
- c) Rullerende opptak i kommunale barnehager.
- d) Rådmannen bes legge frem en sak om søknad om å gjennomføre et prøveprosjekt om å drifte de videregående skolene i kommunen.
- e) Sak om psykisk helse blant studenter og elever i grunnskolen
- f) Videreutvikling av sommerskolen, som ser på blant annet samarbeid med og bidrag fra næringslivet, også med hensikt på sikring av plasser for lavinntektsfamilier.
- g) Tiltaksplan mot kriminelle ungdomsmiljøer.
- h) Forsøksprosjekt om valgfritt sidemål
- i) Styrking av tilbudet for rusfrie møteplasser for ungdom i samarbeid med frivillige

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg (P04, P05, P06, P07, P08)

Kommunestyret ber om at følgende saker legges frem for politisk behandling:

- a) Sak om utvidet forpliktende samarbeid med frivillige i alle deler av de kommunale helse- og omsorgstjenestene med mål om å legge ut en bestilling på de aktiviteter og tjenester kommunen ønsker at frivilligsektoren bidrar med. Etter en dialog med aktuelle organisasjoner, lages en partnerskapsavtale. Det utarbeides en helhetlig evaluering av alle tilskuddsordninger med tanke på oppnådd målsetting i tråd med kommuneplaner.
- b) Sak om innføring av fritt brukervalg innen hjemmesykepleie. Frist: i løpet av 1. halvår 2022.
- c) Sak om videreutvikling av lavterskeltilbud innen psykiatrien, med særlig fokus på samarbeid med frivillige. Med større satsing på forebygging av ensomhet, mer inkludering og bedre fysisk og mental folkehelse i alle aldre.
- d) Sak om bytterett for eldre – Eldre i kommunen som ikke er fornøyd med tilbudet de mottar av hjemmetjenesten eller på sykehjemmet skal få rett til å bytte hjemmetjeneste eller sykehjem. Kommunen skal i tillegg tilby hjemmetjenesten i faste team slik at de eldre og pårørende har færre pleiere å forholde seg til.

- e) Pårørende strategi – Det skal utarbeides en pårørende strategi i Drammen kommune. Den skal legges fram for behandling i kommunestyret senest høsten 2022. Strategien skal definere hvordan pårørende best kan brukes og ivaretas som den ressurs de er.
- f) Orienteringssak om fortsatt Livsglede på sykehjem, hvordan livsglede for eldre blir ivaretatt på alle våre sykehjem.
- g) Rådmann bes legge frem en sak om hvordan man påser at alle beboere i kommunens institusjoner får gode, næringsrike måltider og hvilken påvirkning dette har på trivsel og helse. (kan ses i sammenheng med punktet over)
- h) Sak om å anbudsette kommunalt drevne kafeer til frivillige organisasjoner.
- i) Sak om bedre utnyttelse av Lille Åsgata og andre kommunale boliger med lav utnyttelsesgrad.
- j) Sak om hvordan Drammen kommune skal påvirke den nye regjeringen til å komme med konkrete tiltak for å bedre fastlegeordningen utover det som ble lagt frem av Solberg-regjeringen.
- k) Styrke støttefunksjoner til økonomiarbeidet i HSO-virksomhetene.

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet (P09, P10)

Kommunestyret ber om at følgende vurderes i prosessen frem mot behandlingen av 1. tertialrapport 2022:

- a) At alle barn og unge skal kunne delta i minst én ukentlig idrettsaktivitet, uavhengig av familiens økonomi, som en erstatning for dagens fritidskort.

Kommunestyret ber om at følgende saker legges frem for politisk behandling:

- a) Sak om hvordan idretten og frivillige organisasjoner, i samarbeid med kommunen kan bidra til å inkludere grupper som ellers faller utenfor.
- b) Sak om tiltak for å inngå offentlig og frivillig samarbeid på drift av anlegg.
- c) Sak om Brageteatret for å vurdere kommunens fremtidige tilskudd til drift.
- d) Sak om bidrag til et spleiselag for vedlikehold av Drammen museum.
- b) Sak om aktive lokalsamfunn i samarbeid med skole.
- c) Sak om digitale møteplasser for dataspilling og den digitale kulturen, gjerne i samarbeid med lokale idrettslag og andre frivillige organisasjoner. Det legges fram en sak i løpet av våren 2022 med forslag til hvordan dette skal gjennomføres.

Hovedutvalg for tekniske tjenester (P11, P12, P13)

Kommunestyret ber om at følgende saker legges frem for politisk behandling:

- a) Sak om utvikling av nye arealer for næringsutvikling både innenfor kommunens grenser og i regionalt samarbeid.
- b) Sak om arkitektur i utbyggingsprosjekter. I større utbyggingsprosjekter i kommunen skal det legges vekt på god by- og stedsutvikling, herunder arkitektur, estetikk og nabolagsutforming.
- c) Sak om konkurranseutsetting av de resterende 35 % av renholdstjenester som i dag gjøres i kommunal regi.
- d) Sak på organisering av veidrift mellom Drammen kommune, Viken fylkeskommune og Statens vegvesen.
- e) Sak om økning av kommunale utgifter for vann og avløp med tanke på å møte fremtidige behov for vedlikehold på renseanlegg.
- f) Rådmannen bes påse at påbegynte investeringsprosjekter prioriteres gjennomført i tråd med tidligere kommunestyrevedtak.

Formannskap (P14, P15, P16, P17, P18, P19)

Kommunestyret ber om at følgende vurderes i prosessen frem mot behandlingen av 1. tertialrapport 2022:

- a) Oppfyllelse av anbefalingen fra Kommunenes Sentralforbund om 2 lærlinger pr. tusen innbyggere.

Kommunestyret ber om at følgende saker legges frem for politisk behandling:

- a) Sak om satsing på turisme i Drammen, der man inngår i dialog med Byen vår Drammen, kulturaktører, frivillige organisasjoner og andre relevante aktører i forbindelse med arbeidet.
- b) Sak om midlertidige ansettelse slik at personer uten erfaring og referanser fra norsk arbeidsliv enklere kan komme inn i arbeidslivet.
- c) Sak om samarbeid med Viken fylkeskommune om plan for å øke antallet lærlingplasser både offentlig og privat i Drammen.
- d) Digitale søknadsprosjekt - Kommunestyret ber om en sak som redegjør for kommunens bruk av digitale løsninger for å gi innbyggerne bedre velferdstjenester. Drammen kommune skal i tillegg ta i bruk digitale søknadsprosesser for regulering og bygging.
- e) Rådmannen bes legge frem en sak om igangsetting av en inkluderingsdugnad med mål om at fem prosent av nyansettelser i kommunen skal være mennesker med hull i CV-en eller mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- f) Sak om å utrede muligheten for etablering av ny vei fra Konnerud til E18 i Kobbervikdalen.
- g) Gå i dialog med Viken fylkeskommune og Statens vegvesen for etablering av ny Svelvikvei.
- h) Sak om konsulentbruk i DKEF.
- i) Sak om redusert matsvinn i kommunale tjenester som eldreheim og skoler.

Endringer investeringsbudsjett:

- a) Åskollen ungdomsskole – forskjøvet oppstart til 2027
- b) Vedlikeholdsbudsjettet økes med 50 mill. per år i perioden
- c) Ebbestad skole selges
- d) Sette av 3 millioner i tillegg på P09 for å møte nye forskrifter og fra Staten eksisterende på kommunale og lagseide kunstgressbaner.
- e) Vedlikehold av toalettanlegg, gulv og nye stoler i Harmonien WC gulv - 1 million, tas innenfor rammen til DKEF.

Endring driftsbudsjett:

Driftsbudsjett	2022	2023	2024	2025
Ung 11	-1625	-3900	-3900	-3900
Sosialfaglige stillinger	625	1225	1225	1225
Gratis skolemat	500	500	500	500
Livsgledemidler	-300	-300	-300	-300
Innslagspunkt gratis barnehageplass	2000	4000	4000	4000
Fontenehuset	-300	-300	-300	-300
Psykososial beredskap	-1600	-1600	-1600	-1600
Engangstilskudd studenthus/pub	-500			
Ebbestad skole	250	500	500	500
Tilskudd Brageteatret	2350	4700	4700	4700
Likebehandling lagseide uteanlegg	-1160	-1160	-1160	-1160
Totalsum	240	3665	3665	3665

Ulf Erik Knudsen (FrP) la frem følgende forslag:

Endringer av rådmannens vedtakspunkter (nummerering viser til rådmannens forslag):

1. Kommunestyret godkjenner Drammen kommunes økonomiplan for perioden 2022-2025 med følgende endringer:

2.

a) Driftsbudsjett 2022 for Drammen kommunekasse vedtas, slik det fremgår av innstillingen, med de korrigeringer som følger av dette forslag.

b) Investeringsbudsjett 2022 for Drammen kommunekasse vedtas, slik det fremgår av innstillingen, med de endringer som følger av dette forslag.

d) Driftstilskudd til Drammensregionens brannvesen IKS for 2022 fastsettes til 81.117.582 kroner, inklusiv eierbidrag til Sørøst 110-sentral IKS. **Innsparing 2 millioner.**

Verbalforslag 1: Rådmannen bes utrede en avvikling av DRBV IKS, alternativt et IKS som kun dekker Drammen og Lier kommuner.

Verbalforslag 2: Kommunestyret mener gebyrene fra DRBV IKS er i ferd med å bli for høye og vil innskjerpe at kostnadene i IKSet må ned. Rådmannen bes iverksette en gjennomgang av DRBVs virksomhet med sikte på reduksjon av selvkost på tilsyn og feiing. Herunder vurderes anbudskonkurranse på feiing slik andre brannvesen har.

e) Driftstilskudd til Drammen kirkelige fellestilsyn for 2022 fastsettes til 42.523.000 kroner.

Tilskuddet fordeles slik:

- Drift kirkeformål: 31.393.000 kroner.
- Drift gravferdsformål: 11.130.000 kroner. **Innsparing 5 millioner.**

7. I samsvar med forslag til investeringsbudsjett fastsettes en låneramme for 2022 til investeringsformål på 810.505.000 kroner:

a) Drammen kommunekasse 434.278.000 kroner

b) Drammen Eiendom KF 374.228.000 kroner

c) Drammensbadet KF 2.000.000 kroner

Investeringsbudsjett for Drammen Eiendom KF vedtas foreløpig slik det fremgår av vedlegg til forslag til vedtak med tilhørende finansiering. Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS legges ut for salg - antatt inntekt 1-1,5 mrd. kroner som skal gå til å styrke investeringsbudsjettet. Rådmannen kommer tilbake med revidert investeringsbudsjett i første møte i januar der følgende endringer i forhold til budsjett tas med:

- Legevakt / helsehus realiseres raskere.
- Det nye sykehjemmet i Krokstadelva bygges med planlagt størrelse – men gå ned på miljøkrav og at kjøkkenløsning vurderes.
- 300 millioner til investering i oppgradert veinett.
- Ishall med bandy og ishockey hall realiseres i planperioden.
- Ta igjen noe av formålsbygningenes tekniske oppgraderingsbehov (estimert til om lag 980 millioner kroner).

Rådmannen bes om å iverksette bygging av ungdomsskole og flerbrukshall på Åskollen, i henhold til vedtatt beliggenhet og uten fordyrende miljøtiltak, umiddelbart etter at reguleringsprosessen er ferdigstilt. Skolen bygges som fire-parallell, med tilrettelegging for senere utvidelse. Videre bes rådmannen om å legge til rette for at skolens administrasjonsavdeling legges slik at det er mulig med samdrift med barne- og ungdomsskole.

13. Drammen kommune legger foreløpig til grunn ingen bosetting av flyktninger i 2022. Dette gjelder også resten av planperioden 2023-2025 legges foreløpig tilsvarende bosetting til grunn.

14. I arbeidet med temaplaner og handlings- og økonomiplan 2023-2026 bes rådmannen legge opp til prosesser i hovedutvalgene og formannskapet med formål å prioritere og utrede nærmere tiltak som er beskrevet i dokumentet med sikte på øke det økonomiske handlingsrommet. Det forutsettes at man vektlegger kommunal effektivisering, bruk av anbudskonkurranser og ikke legger økt byrde på byens innbyggere i form av skatter, avgifter og gebyrer.

Øvrige forslag fra FrP

Innbyggerne i Drammen betaler mindre skatt enn sammenlignbare kommuner på grunn av en befolkningssammensetning som blant annet tjener mindre, har lavere utdanning, består av flere eldre, færre barn og unge og færre som står i arbeid. Dette gir kommunen betydelige utfordringer. I planperioden må dette settes på dagsorden i langt større grad enn tidligere. FrP har spurt hvordan rådmannen mener vi i planperioden kan ta grep for å endre trenden med mål om en mer bærekraftig økonomi på sikt. I rådmannens svar heter det: «Dette bør innarbeides i videre arbeide med oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel, temaplaner og kommende Handlings- og økonomiplaner jfr. kapittel om Handlingsdelen». FrP er enige i dette. Drammens største utfordring må settes på dagsorden de kommende år.

P01 P02 Skole og Barnehage

Drammen kommune tilbyr gratis barnehage og SFO/AKS til familier med lav inntekt. Inntektsgrensen justeres til 352.000. **Innsparing: SFO/AKS innsparing 5,5 millioner. Barnehagen 5 millioner.**

S

tyrking av grunnskolen og opprettholdelse av 11 skoleår. **Utgifter 20 millioner.**

Styrking barnehage. **Utgifter 15 millioner.**

Strategi evnerike elever / samarbeide med Vitensenteret: **Utgifter 1.6 millioner.**

I tidligere Nedre Eiker kommune er det gode erfaringer med sosialfaglige stillinger i skolene. FrP foreslår 4 millioner avsettes og salderes mot kompetansesenterets budsjett. Dette for å utvikle arbeidet til flere skoler i kommunen. **Netto null.**

Prosjekt med skolemat avvikles. **Innsparing 0,5 millioner.**

FrP er bekymret for drop-out i videregående skole – og ungdom som utdanner seg til yrker med begrensede jobbmuligheter. FrP vil derfor styrke rådgivningstjenesten i ungdomsskolen, slik at eleven har godt grunnlag for videre valg, og er kjent med hvilke konsekvenser valgene vil kunne ha for yrkesmuligheter og levestandard.

Verbalforslag 3: Kommunestyret ber om at det legges frem sak om styrking av rådgivningstjenesten i ungdomsskolen, slik at eleven har godt grunnlag for videre valg, og er kjent med hvilke konsekvenser valgene vil kunne ha for yrkesmuligheter og levestandard.

P04 Helse

Fremskrittspartiet er bekymret for mangelen av fastleger. FrP mener det må tenkes nytt for å få leger til å satse på å kjøpe eller etablere praksis i Drammen. Ved å kjøpe eller etablere praksis eksponerer man seg for en betydelig økonomisk risiko.

Verbalforslag 4: Rådmannen bes utrede en ordning der kommunen stiller en garanti for de som kjøper eller etablerer en fastlegepraksis. Dette må utredes men kan for eksempel være 1 million for å overta en praksis og 1,5 millioner for å etablere en ny. Saken legges frem for kommunestyret før sommeren.

FrP ønsker å opprettholde dagens nivå på psykososial beredskap. Det vises til rådmannens svar på spørsmål fra Høyre: Psykososial beredskap har hatt en høyere bemanning en budsjettet siden inngangen til 2020. Videreføring av ekstra bemanning uten at denne sees i sammenheng med resten av driften ved Legevakten, vil ha en årlig kostnad på 1,6 millioner kroner. **Utgift 1,6 millioner.**

Verbalforslag 5: I den nye legevakten bør det vurderes å legge til rette for en egen avdeling for psykiatri. Rådmannen bes utrede dette våren 2022.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Stadig flere eldre (også mange enslige) bor hjemme og mottar hjelp i hjemmet (praktisk bistand og hjemmesykepleie) fra kommunen. Eldre på institusjoner har tilbud om aktiviteter og felles måltider i hverdagen. Dette bør være aktiviteter som også de hjemmeboende eldre i nærmiljøet kan delta på ved institusjonene.

Verbalforslag 6: Rådmannen bes starte opp et prøveprosjekt der eldre hjemmeboende i de ulike bydelene kan hentes og bringes til aktivitetene. Dette skal ikke være vedtaksstyrt, men et åpent tilbud. Rådmannen bes utrede en ordning med gratis transport for hjemmeboende eldre som ønsker å delta på aktiviteter og måltider ved institusjonene.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Kommunen har over tid sett økninger i sosialhjelpsutbetalinger. For å bremse denne utvikling og øke motivasjonen for å delta i arbeidslivet justeres sosialhjelpssatser justeres ned 5 %. **Innsparing 2 millioner.**

Om det er lovmessig rom for det kan det som alternativ sees på ordninger som kutter satsene etter at man går på sosialhjelp i seks måneder eller et år. Dette for å motivere til aktivitet. Ordningen "leie til eie" avvikes. **Innsparing 1,5 millioner kroner.**

Innvandring og integrering

FrP viser til sitt forslag om å stanse alt inntak av flyktninger i planperioden. Drammen kommune er pr i dag en betydelig andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen kommune – opp mot 30% prosent som gir utfordringer og kostnader for kommunen. FrP mener det skal kuttes i særtiltak. Samlet sett bør dette gi en effekt på kommunebudsjettet på anslagsvis 20 millioner kroner.

Innsparing 20 millioner kroner.

Da det her er en rekke statlige ordninger som her påvirkes bes rådmannen komme nærmere tilbake i 1. tertialrapport, med hensyn samlede budsjettmessige konsekvenser av denne reduksjonen.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

Byen Vår Drammen AS har ikke fungert godt nok som bidragsyter for å opprettholde virksomhet i Drammen sentrum. Dette viser de mange tomme butikklokaler. I sitt svar til FrP sier rådmannen: I tråd med vedtak i formannskapet er det igangsatt en utviklingsprosess som skal evaluere mandat, eierskap og finansiering av selskapet Byen Vår Drammen. Rådmannen vil legge frem en egen sak i 2022 som legger opp til en helhetlig vurdering av Drammen kommunes bruk av virkemidler for å sikre en god by- og tettstedsutvikling basert på mangfold og lokalt særpreg i Drammen, Mjøndalen og Svelvik.» FrP er svært tilfreds med dette.

FrP mener skattebetalerne ikke skal belastes for utgifter til matfestival – det kan heller ikke sees at slik festival skulle ha positiv betydning for integrering.

Verbalforslag 7: Det gis ikke støtte til Globusfestivalen.

Inntektsgrense for gratisplass på kulturskolen justeres til 352.000. **Innsparing 0,7 millioner.**

Ordning med likebehandling av lagseide baner kunstis og kunstgress/naturgress. **Utgift 1,7 millioner.** FrP mener det ikke er en kommunal oppgave å arrangere popkonserter etc. med artister fra innvandreres hjemland. Det er imidlertid betydelig behov for at mange grupper innvandrere får større innsikt i norsk kultur, historie og verdier som er sentrale i vestlig kultur. Etter vårt syn bør Interkultur omdannes til et senter som jobber for å fremme norsk kultur til befolkningen i Drammen.

Verbalforslag 8: Rådmannen bes legge frem sak om omdanning av Interkultur til et senter som jobber for å fremme norsk kultur til befolkningen i Drammen. Dette er særlig nødvendig i en flerkulturell kommune som Drammen.

P11 Utbygging og samferdsel

Parkeringen i Drammen er urimelig dyr og tiden man må betale for plass for lang. Dette har trolig medført butikkdød i sentrum.

Parkering på kommunale plasser utenfor p-hus gjøres gratis etter kl. 18 på hverdager og hele lørdag. **Utgift 7,6 millioner kroner**

FrP er bekymret for at Drammen kommune ikke ivaretar vår infrastruktur og da vei/fortau-standardens spesielt. Dette handler også om trafikksikkerhet. Kommunens etterslep på vedlikehold er av rådmannen estimert til ca. 860 millioner kroner totalt, av dette utgjør veier og fortau anslagsvis ca. 750 millioner kroner. Veinettet består av 271 kilometer kjørevei og 102 kilometer gang/sykkelvei. Det er satt av 20 millioner til sykkelplan. FrP foreslår at disse midlene settes av til vedlikehold sammen med ytterligere 50 millioner til vei. **Utgift 50 millioner kroner.**

Når det gjelder klimabudsjett og punktet rundt fossilfrie og nullutslipps byggeplasser. Ordningen skrinlegges. **Innsparing 11 millioner kroner.** (tall fra rådmannen 2020)

FrP mener det er viktig at man får avklart trase for ny Svelvikvei. Vi foreslår derfor: Oppstart reguleringsplan ny Svelvikvei. **Utgift 5 millioner.**

P18 Politisk styring

Verbalforslag 9: Partistøtten ble ved politisk vedtak i 2020 redusert med 10%, noe som utgjør ca. kr. 119.000 per år. FrP gikk imot dette. FrP foreslår at den årlige godtgjørelsen for hovedutvalgsledere, ordfører, varaordfører, ledere for andre utvalg og gruppeledere tilbakestilles til satsene som gjaldt i forrige periode i gamle Drammen Kommune. Dette vil gi følgende effekter: Ordfører 45.000, Varaordfører 107 167 kroner, Komiteledere/hovedutvalgsledere 437 125 x 4, Gruppeledere 1 170 019 kroner. (tall fra 2020). Innsparing 3,7 millioner kroner som omdisponeres til økning av generelle møtegodtgjørelser og til å nulle ut kuttet på partistøtten. Rådmannen legger frem sak om dette på første møte i 2022.

Organisasjon og medarbeidere

Gjennom tidene har kommuner i anstrengt situasjon innført ansettelsesstopp / politisk behandling av om stillinger som fratres skal besettes (dersom en som slutter skal erstattes). Basert på turnover kan dette ha en effekt på 371 millioner kroner årlig. Dersom hovedutvalgsområdene oppvekst og utdanning og helse, sosial og omsorg i sin helhet unntas fra ansettelsesstoppen vil besparelsen bli redusert til om lag 44 millioner kroner i helårseffekt. Dog antas det at det også innen disse felt er et potensiale for effektivisering (det skal dog ikke kuttes i pasient eller elevnære stillinger). Ansettelsesstopp innføres: **Innsparing 60 millioner kroner.**

Utstrakt bruk av overtid er dyrere enn ordinær lønn. Bedre planlegging, mer effektiv ressursbruk og stram ledelse vil kunne spare penger på dette felt. Det vises til rådmannens svar på spørsmål fra FrP. Om man ser bort fra pandemiltak foreslås en innstramming på overtidreduksjon på 50%. **Innsparing 28 millioner kroner.**

Strømpris

Det lokale strømselskapet Glitre Energi har for tiden ekstremt høye inntekter fra salg av elektrisitet. Fordi Drammen kommune er deleier i Glitre Energi, havner betydelig av det som Glitre Energis kunder betaler for strømmen, i kommunens kasse.

Glitre Energis lokale husholdnings-kunder betaler nå en så høy pris for strømmen, at det representerer et reelt økonomisk problem. Folks produktivitet og trivselen i husholdningene reduseres, og det er sannsynlig at usikkerhet og bekymring gir grobunn for redusert helse. Husholdninger med svak økonomi tvinges over på sosial støtte.

FrP mener at kommunen ikke må bruke sin eierposisjon til å melke sine innbyggere ytterligere når strømprisen er høy, men isteden støtte private husholdninger som er kunder av Glitre Energi i Drammen kommune direkte ved å tilby lavere strømpris.

Verbalforslag 10: Drammen kommune benytter sin posisjon i Glitre til å sørge for at private husholdninger i Drammen kommune, som er kunder av Glitre Energi, tilbys en strømvtale med et tak på kroner 1 per kwt før offentlige avgifter.

Drammen kommune bør levere de beste tjenestene til sine innbyggere til lavest mulig pris. Forslaget representerer lavere inntekter for Drammen kommune, enn det kommunen kunne hatt i perioder med ekstremt høy strømpris, men altså ikke en lavere inntekt i forhold til det som kommunen tidligere har hatt fra Glitre Energis lokale strømkunder.

Saldering

INNSPARING

- SFO/AKS innsparing (gratis plasser) 5,5 millioner
- Barnehagen (gratis plasser) 5 millioner.
- Ordningen "leie til eie" avvikes 1,5 millioner kroner.
- Kirke 5 millioner kroner.
- Brannvesen. 2 millioner kroner.
- Skolemat 0,5 millioner.
- Innvandring og integrering 20 millioner kroner.
- Kulturskolen (gratis plasser) 0,7 millioner.
- Fossilfrie og nullutslipps byggeplasser 11 millioner kroner.
- «Ansettelsesstopp» 60 millioner kroner.
- Sosialhjelp 2 millioner.
- Overtid 28 millioner kroner.
- **Totalt: 141,2**

ØKNINGER

- Oppstart reguleringsplan ny Svelvikvei. Utgift 5 millioner.
- Grunnskole U 11: 20 millioner kroner.
- Barnehage. 15 millioner kroner.
- Evnerike elever: 1,6 millioner.
- Psykososial beredskap 1,6 millioner.
- Likebehandling lagseide baner 1,7 millioner kroner.
- Parkering. 7,6 millioner.
- Vei 50 millioner kroner.
- **Totalt: 102,5 mill.**

DISPONERING AV REST

- Disponering av rest besluttet etter høring av budsjett.

Anders Kibsgaard Lunde (NTB) har sendt inn følgende endringsforslag som følger protokollen fra formannskapet:

Oversikt – økte inntekter og utgifter sammenlignet med rådmannens forslag

Budsjettforslag - Nei til Bomring 30.11.2021					
		2022	2023	2024	2025
Inntekter					
	Utbygginger gir høyere innbyggertall	5	17	39	57
	Utbyggerbidrag	1	5	30	30
	Utbytte	25	35	20	15
P02	Kontantstøtte 12-23 mnd	9	9	9	9
P14	Resterende kutt kompetansesenteret	4	4	4	4
P11	Redusert utskiftning av kantstein og kumløkk	3	3	3	3
P13	Fjerne klimarådgivere	3	3	3	3
	Redusert overtid pga økt grunnbemanning	3	4,5	6	7,5
	Sum inntekter	53	80,5	114	128,5
Utgifter					
P01	Reversere kutt innen skole	10,3	20,2	24,3	24,3
P02	Reversere kutt innen barnehage	9,8	20,6	34	37,5
P03	Stykning av spes.ped	1	1	1	1
P03	Rask psykisk helsehjelp	1	1	1	1
P03	Styrke PPT	1	1	1	1
P03	Tiltak mot ensomhet pga pandemien	1	1	1	1
P04-P06	Øke grunnbemanningen HSO	10	15	20	25
P06	Kvalitetssikring av mat til eldre	0	0	0	0
P07	Stykre ungdomspsykiatrien, helsestasj. ungd.	2	2	2	2
P09	Fritidskort	2	2	2	2
P11	1 time gratis kantsteinparkering	7	7	7	7
P11	Vasking feiing 1 gang til utenfor sentrum	3	3	3	3
	Sum utgifter	48,1	73,8	96,3	104,8
	Styrket resultat	4,9	6,7	17,7	23,7

Utgifter – Programområdene

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning (P01, P02, P03)

- Kutt i skole på grunn av demografi reverseres. Dette utgjør 10,3 millioner i 2022 og 20,2 millioner i 2023.
  - Selv om folketallet har sunket noe i det siste, er fallet i elevtall fordelt utover mange skoler og klasser. Prognosene for befolkningsutviklingen som rådmannen legger til grunn, er det laveste anslaget, og langt under det boligbyggingen tilsier. Én elev her og der vil ikke berøre behovet for ressurser i de enkelte klassene. De store og uforholdsmessige kuttene som foreslås vil derfor gå utover de mest sårbare elevene, og øke antall barn som faller utenfor, i stedet for å ta tak i det tidlig. Vi kan ikke kutte i stillinger til støtte for sårbare barn når behovet er der.

- Kutt i barnehagene på grunn av demografi reverseres. Dette utgjør 9,8 millioner i 2022 og 20,6 millioner i 2023.
  - Tilsvarende som for skole. Å legge ned barnehagetilbud det sannsynligvis vil være behov for om få år, vil medføre store investeringsbehov.
- Rask psykisk helsehjelp (over 18 år) styrkes med 1 million
  - Barn og unge har tilgang til akutttiltak via barnevern og barne- og ungdomspsykiatrien. Dette er et tilbud kommunen må ha til voksne også. Er man i en desperat situasjon, skal man kunne møtes med omsorg i den fortvilte situasjonen man opplever.
- PP-tjenesten (pedagogisk-psykologisk tjeneste) styrkes med 1 million
  - Det har tidligere vært lang ventetid innen PPT, med over 10-måneders ventetid. Tidlig innsats i skolen er det viktigste grepet kommunen kan bidra med, for at barn skal slippe å falle utenfor allerede i en tidlig alder.
- Spesialpedagogikk styrkes med 1 million
- Tiltak mot ensomhet på grunn av pandemien. Det settes av 1 million til oppstart av tiltaket.
  - Innbyggere i alle aldre sliter med ensomhet etter en langvarig pandemi med restriktive tiltak, og på grunn av frykten for å bli smittet og syk.

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg (P04, P05, P06, P07, P08)

- Økt grunnbemanning med 10 millioner i 2022 og 15 millioner i 2023
  - Det meldes om slitne ansatte og kommunen sliter med å ansette nok sykepleiere. For å snu trenden, og motvirke den store bruken av overtid og vikarer, samt presset på slitne ansatte, økes grunnbemanningen.
  - En gevinst ved økt grunnbemanning i tjenestene blir redusert behov for overtid og innleie. Dermed vil noe av kostnadene komme tilbake.
- Kvalitetssikring av mat til eldre
  - Kommunestyret og folkevalgte organer bør få servert akkurat den samme maten som de eldre får fra de kommunale storkjøkkenene, dersom det er middag servert i et møte. Administrasjonen bør sørge for jevnlig stikkprøver utenom folkevalgte møter. Vi forutsetter at dette kan gjøres innenfor dagens rammer.
- Ungdomspsykiatrien styrkes med 2 millioner
  - Blant annet innenfor Helsestasjon for ungdom kan det gjøres et arbeid for å heve nivået på tilbudet til unge som trenger hjelp eller noen å prate med.

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet (P09, P10)

- Fritidskortet drives videre i kommunal regi med en ramme på 2 millioner
  - Når regjeringen har valgt å avslutte KrF sitt gode tiltak for at alle barn skal kunne inkluderes i aktiviteter på fritiden, kan ordningen videreføres som en behovsprøvd ordning.

Hovedutvalg for tekniske tjenester (P11, P12, P13)

- 1 time gratis kantsteinparkering i Drammen sentrum, kostnad 7 millioner
  - Butikkene i Drammen sentrum sliter, opplever sviktende kundegrunnlag, og folk mister arbeidsplassene sine. At færre handler der kommunen har sitt desidert største kollektivknutepunkt, er også uheldig for miljøet. Vi ønsker å reversere den onde sirkelen der folk kjører ut av sentrum for å handle, og legge til rette for vekst i

sysselsetting og aktivitet i det som er et vakkert og trivelig sentrum. Og det er fornuftig miljøpolitikk.

- Vasking/feing av veier tidlig mars/april, kostnad 3 millioner
  - Vi har lagt merke til at det feies og vaskes mer hyppig i sentrum av Drammen by, men at støv og grus blir liggende nært opp til mai de fleste andre steder. Omfanget av vasking og feing for å redusere svevestøv må trappes opp.

Inntekter

Veksten i innbyggertall er et for lavt anslag – dermed blir rammen for liten

- Vi legger inn en brøkdel av effekten til økt innbyggertall, som en konsekvens av utbyggingene av boliger kommunestyret har vedtatt. Utbygginger gir høyere innbyggertall og inntektsrammer med 5 millioner økte inntekter i 2022 og 17 millioner i 2023.
- Hoved forutsetningen i økonomi og handlingsplan er hvordan befolkningen til kommunen vil utvikle seg. Det kan se ut til at rådmannen har lagt seg på den laveste prognosen for befolkningsutvikling, nemlig SSB sin. Vårt spørsmål om igangsatte boligutbygginger og utbygginger i andre faser av behandling eller planlegging, er mangelfullt besvart.
- Et høyere innbyggertall betyr økte behov, og økte rammer. Rammetilskuddet og skatteinntektene blir høyere med flere innbyggere. På side 22 i Handlings- og økonomiplan 2022–2025 kan man se to andre alternativer som begge kommer høyere ut.
- En gjennomgang av ca 50 utviklinger at vi i 2022 kan se 500 eller flere ferdigstilte boenheter, og i 2023 langt flere. Drammen ligger an til en utbyggingstakt langt over rådmannens forutsetninger. Informasjon som er ganske åpent tilgjengelig i media, på utviklernes egne sider - og som er vedtatt politisk. Usikkerheten på meldte utbygginger er lavere dess lenger fram man ser.
- Med dagens boligmarked i Drammen, med skyhøye priser og stor etterspørsel, kan vi anta at det som blir ferdig, blir solgt og bebodd. Dette tilsvarer en befolkningsvekst på det dobbelte av SSB sine lave og usikre tall (ca 0,5% årlig). Enda høyere om man tar hensyn til familieboliger og frigjøring av eneboliger.

Utbyggerbidrag

- Profesjonelle utbyggere bidrar med en avgift på kr 1000 per kvm BRA.
- Besparelse/inntekt: vil kunne bidra med opp til 60 millioner kroner årlig, eller mer.
- Avhenger av sats per kvadratmeter og størrelsen på gjennomsnittsboligen.
- Gir en marginal reduksjon i avkastningen per kvm, og knapt noen økning i pris ut mot marked på grunn av den sterke konkurransen i boligmarkedet.
- Forslaget tar utgangspunkt i lavere utbygging enn planlagt og godkjent.
- Alternativet er å gjøre direkte avtaler med utbyggere. Men det sliter den sammenslåtte kommunen med å få til.
  - Utbyggingen Åsen Gård i Mjøndalen og Stomperudveien i Svelvik viser hvordan samarbeid med private kan skape vann-vinn situasjoner for både Drammen kommune og utbygger.
- Føringen av inntektene vil være avhengig av innretningen. Og vil uansett redusere behovet for avsetninger/overskudd fra driftsbudsjettet for å oppfylle egenfinansieringsgraden.
- Begrunnelse:
  - Dersom Drammen skal lykkes med en offensiv utvikling av kommunen, er vi nødt til å samarbeide med private for å kunne dekke lovpålagte oppgaver, samt frembringe

tilfredsstillende samferdselsløsninger. Alternativet er en lavere takt på utbygginger. Dette er en vinn-vinn-situasjon.

- Utbyggere som tjener store beløp på oppføring av boliger, og kan bidra med sosial og teknisk infrastruktur innenfor sine prosjekter. (Det er viktig her å ikke blande sammen utbygger/investor og entreprenør). Bærum kommune har i flere år benyttet denne metoden slik at private utbyggere bidrar med skoler, barnehager, veier og Fornebubanen. Men bidraget der ligger vesentlig høyere per kvadratmeter.
- Bærum kommune har den 14.09.2018 fått samtykke fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til å inngå forhandlinger om sosial infrastruktur med ovennevnte grunneiere.
- Bidraget vil kun i liten grad påføres boligkjøpere, da boligmarkedet er et velfungerende marked, og styres i stor grad av makroøkonomiske forhold og forhold innenfor en meget stor region, langt utover Drammen. Kun dersom det er monopolistiske forhold (eller korrupsjon) vil utbyggerbidraget kunne i stor grad legges på prisen boligkjøpere må betale.
- Siden dette tar tid å implementere, antar vi en beskjeden besparelse på avsetninger på kun 1 million i 2021, økende til 30 millioner i 2024. Som et forsiktig anslag.

Økt utbytte fra kommunens selskaper

- Utbytteforutsetningen for 2022 er lav sammenlignet med tidligere år
- Spesielt bør utbyttegrunnlaget for strømselskapene Glitre og Vardar kunne ventes å øke kraftig med dagens høye strømpriser. Priser som forventes å vare inn i 2022, og gjennom sikring av inntekter understøtter sterkere resultater enn vanlig for 2021 og 2022.
- 25 millioner mer bør kunne hentes ut for 2022, 35 millioner for 2023

P02 Økt kontantstøtte til 1-åringer (12-23 måneder) til 10.000 per måned

- En plass for et barn som er ett år koster 230.000 året, mens kontantstøtte på 10.000 per måned, er 2.500 kroner mer enn dagens kontantstøtte. Den nye regjeringen legger opp til at kontantstøtten for barn mellom 18 og 24 måneder blir kuttet og erstattet med en småbarnstøtte.
- Eventuell forlenget permisjon for arbeidende vil nok bety at en vikar vil sitte i stillingen ett år lenger enn i dag. Dermed er nok skatteinntektene uendret.
- Om 100 familier velger å si ja til dette, sparer kommunen minst 9 millioner.

P14 Rådmannen bes opprettholde de vedtatte kuttene i rammen til kompetansesenteret i tråd med kommunestyrets vedtak. Inndekning: 4 millioner

- Så lenge det ikke er forelagt en egen sak med budsjett til kompetansesenteret, kan vi ikke se at det er vedtatt annet enn at det kuttet i en virksomhet kommunestyret ikke har god informasjon om hva brukes til.

P11 Redusert utskiftning av kantstein og kumlokk med 3 millioner

- Det meldes om en noe overdrevet aktivitet i utskiftning av kantstein. Det meldes også om utskiftning av kumlokk fordi de har gamle byvåpen. Vi kan ikke spare inn på viktige områder, for så å sløse på unødvendige utskiftninger på en slik måte.

P13 Kutte ut nyansatte rådgivere til virksomhet klima, innsparing 3 millioner

- Det virker råflott i dagens Drammen å opprette tre egne stillinger til klima, med de store behovene som finnes innenfor mange områder. Kloke hoder har vi behov for innen andre områder, og andre budsjetter.

Investeringer

Verbalpunkter

Utbedring pendlerparkeringer

- Dersom folk skal velge tog, fremfor bil, spesielt i våre nærområder med til dels spredt bosetning, så må vi legge til rette for at de som trenger bil før og etter jobb også kan på enkelt vis parkere og ta toget.
- Ettersom Bane NOR skal utvikle en stor eiendom i Nybyen, der det i dag er en midlertidig pendlerparkering ettersom Bane NOR har bygget ut den tidligere pendlerparkeringen til Drammen stasjon, foreslås det at Bane NOR pålegges å bygge pendlerparkering innenfor rammen av sin utbygging.

Åskollen ungdomsskole nødvendig i dag, og enda mer nødvendig om få år

- Tyngdepunktet for boligutviklinger i Drammen ligger langs aksen Åskollen/Tangen til Gulsbogen via Strømsø. Enorme utbygginger som Knive-Lolland, Proffen Hageby, Skulpturen, Slippen, Tangenkaia, Godsallmenningen i Nybyen, Glassverket og Gulsbogen Nord vil sammen med en rekke mindre utbygginger gi flere tusen boenheter i området, og mange tusen nye innbyggere. Spesielt Knive-Lolland med en stor andel boliger for familier med barn, og dermed gi en økt barneandel for innbyggerne på Åskollen.
- Planleggingen av skoler for innbyggerne må basere seg på at elevene har fullverdige skoler, ikke brakker. Vi må ha en fremtidsrettet utvikling som gjør drammen attraktiv, med relativt kort vei til skolen, og som gir lokaler for aktive lokalsamfunn. Noe Åskollen mangler i dag, som eneste kommunedel uten egen ungdomsskole.

Jørgen Harboe Wilhelmsen (Rødt) har sendt inn følgende endringsforslag som følger protokollen fra formannskapet:

Følgende legges til grunn utover rådmannens forslag:

Det innføres eiendomsskatt med bunnfradrag, med sikte på å skattlegge de 25 % dyreste primærboligene, sekundærboliger og næringsseiendom. Stipulert økt inntekt: kr 45 mill.

Forventet økning i skatteinngang ut over rådmannens beregning: kr 5 mill.

Udisponerte midler etter revidert forslag til statsbudsjett, ref. rådmannens tilleggsnotat: kr 30 mill.

Følgende budsjettendringer fremmes:

P01 Skole

Demografinedtrekk skole reverseres. Kostnad kr 10 mill.

Det innføres søskenmoderasjon for de som har barn både i barnehage og SFO. Stipulert kostnad kr 5 mill.

Sosialfaglige stillinger i skolen styrkes, med et mål på sikt om ett årsverk pr ungdomsskole. Kostnad kr 4 mill.

P02 Barnehage

Demografinedtrekk barnehage reverseres. Kostnad kr 10 mill.

P03 Forebyggende tjenester

Forventet merkostnad ved gjennomføring av barnevernsreformen kr 20 mill.

P06 Hjemmetjeneste og institusjon

Redusert forventning til innsparing i Balanse 2021: kr 23 mill.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

Det etableres flere rusfrie møtearenaer/ fritidsklubber for ungdom, med et langsiktig mål om minst en slik arena pr kommunedel. Inngang ved Nøstehallen gjøres gratis for brukere under 18 år. Kostnad kr 10 mill.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

«Balanse 2022» (se verbalforslag): forventet innsparing halvårseffekt 5 mill. (kr 10 mill. 2023). Harmoniseringspott for utjevning av lønnsforskjeller fra de tidligere kommunene. Kostnad kr 5 millioner. Udisponerte midler avsettes til en likelønnsrett.

P18 Politisk styring:

Beregningsgrunnlaget for politikergodtgjøringer settes til 8g. Stipulert innsparing kr 1 mill. Forslag om ny stilling i politisk sekretariat droppes: Innsparing kr1 mill.

Følgende endringer til investeringsbudsjettet fremmes:

P01

Oppstart av bygging av Åskollen skole utsettes med 2 år.
Oppstart utbedring av Veiavangen skole framskyndes med 2 år.

P11

Investeringer på vei kuttes med kr. 20 mill.
Investeringer på trafiksikkerhetstiltak/trygge skoleveier styrkes med kr. 10 millioner.
Investeringer på sykkelplan styrkes med kr. 10 millioner.

Verbalforslag:

Det opprettes en kommunal vikarpool. Denne tilføres midler som nå benyttes til vikarbyråer. Kommunestyret ber rådmannen gå i dialog med arbeidstaker og -giversiden i bygg og anleggsbransjen for å vurdere muligheten for å opprette en lokal variant av Fair Play Bygg Oslo og omegn.

Rådmannen igangsetter et prosjekt tilsvarende «Balanse 2021» kalt «Balanse 2022» innafor programområde P14 Ledelse, styring og administrasjon. Prosjektet skal ha som mål å identifisere innsparingsmuligheter innafor området med fokus på lederlønninger, konsulentbruk, velferdsgoder profilering etc. Kutt i antall stillinger kan også være et virkemiddel.

Kommunestyret ber rådmannen fremme følgende saker i 2022:

Sak om etablering av en Drammensmodell basert på Oslomodellen med kontraktskrav for å motvirke sosial dumping ved kommunale kjøp av bygg og anleggstjenester.

Sak om prøveprosjekt med leksefri skole.

Votering

Rådmannen forslag til vedtak fikk 1 stemme (1 KRF). 14 stemte imot. Forslaget falt.

Forslaget fra Ulf Erik Knudsen (FrP) fikk 2 stemmer (2 FRP). 13 stemte imot. Forslaget falt.

Forslaget fra Kristin Surlien (H) fikk 4 stemmer (4 H). 11 stemte imot. Forslaget falt.

Forslaget fra Lina Strandbråten (AP) fremmet på vegne av posisjonen ble vedtatt med 8 stemmer (4 AP, 2 SP, 2 SV) mot 7 stemmer (4 H, 2 FrP, 1 KRF).

Innstilling fra Formannskapet

1. Kommunestyret godkjenner Drammen kommunes handlings- og økonomiplan for perioden 2022-2025.
2. a) Drammen kommune disponerer totale inntekter på 7.828.494.224 kroner, jfr. vedlagte forskriftsskjema §5-6. Driftsbudsjett 2022 for Drammen kommunekasse vedtas, slik det fremgår av innstillingen, med sentrale inntekter på 6.381.027.000 kroner, netto driftsutgifter på 6.196.754.000 kroner, netto finanskostnader på 176.542.000 kroner, og et positivt netto driftsresultat på 7.731.000 kroner.
  - i) Rådmannen gis fullmakt til å foreta eventuelle mindre budsjettekniske endringer som følger av Stortingets behandling av statsbudsjettet. Dersom Stortingets behandling innebærer større endringer i de budsjettmessige forutsetningene, bes rådmannen komme tilbake til dette i egen sak.
  - ii) Rådmannen gis fullmakt til å foreta eventuelle budsjettekniske justeringer som er av organisatorisk art.b) Investeringsbudsjett 2022 for Drammen kommunekasse vedtas, slik det fremgår av innstillingen, med en samlet brutto ramme på 727.200.000 kroner.
  - c) Budsjettrammen for kontrollutvalget for 2022 fastsettes til 5.845.000 kroner, inkludert kjøp av revisjonstjenester til kommune og foretak.
  - d) Driftstilskudd til Drammensregionens brannvesen IKS for 2022 fastsettes til 83.117.582 kroner, inklusiv eierbidrag til Sørøst 110-sentral IKS.
  - e) Driftstilskudd til Drammen kirkelige fellesråd for 2022 fastsettes til 48.523.000 kroner. Tilskuddet fordeles slik:
    - Drift kirkeformål (75 prosent) 36.393.000 kroner.
    - Drift gravferdsformål (25 prosent) 12.130.000 kroner.Drammen kommune dekker 100 prosent av Drammen kirkelige fellesråds kapitaltilskudd til godkjente investeringer og 65 prosent av Drammen kirkelige fellesråds reguleringspremie. 35 prosent av reguleringspremien forutsettes dekket av fellesrådets premiefond.
3. Kommunestyret vedtar satser for egenbetaling og gebyrer i samsvar med vedlegg 1 til handlings- og økonomiplan 2022-25. Gebyrregulativ etter plan og bygningsloven fastsettes gjennom egen sak i kommunestyret
4. a) Styret for Drammen Eiendom KF gis fullmakt til å fastsette budsjett for 2021 innenfor de rammer og forutsetninger som fremgår av budsjettfremlegget med et driftsresultat på 0 kroner etter eieruttak på 97.111.000 kroner.
  - b) Investeringsbudsjett for Drammen Eiendom KF vedtas slik det fremgår av innstillingen med en brutto investeringsramme i 2022 på 494.250.000 kroner.
5. a) Styret for Drammensbadet KF gis fullmakt til å fastsette budsjett for 2022 innenfor de rammer og forutsetninger som fremgår av budsjettfremlegget med tilskudd fra kommunen på 20.680.000 kroner og et driftsresultat på 0 kroner. b) Investeringsbudsjett for Drammensbadet KF vedtas med en brutto investeringsramme på 2 000 000 kroner.
6. Budsjett 2022 for Drammen kommunes lånefond vedtas slik det fremgår av vedlegg 2 til handlings- og økonomiplan 2022-2025 med overføring fra kommunekassen på 8.365.000 kroner. For 2022 fastsettes lånefondets interne utlånsrente til 2 prosent.

7. I samsvar med forslag til investeringsbudsjett fastsettes en låneramme for 2022 til investeringsformål på 810.505.000 kroner:
  - a) Drammen kommunekasse 434.278.000 kroner
  - b) Drammen Eiendom KF 374.228.000 kroner
  - c) Drammensbadet KF 2.000.000 kroner
8. Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkårene for nye lån som ligger innenfor de vedtatte rammer. Rådmannen gis dessuten fullmakt til å godkjenne lånevilkårene ved refinansiering av tidligere opptatte lån.
9. Reglement for finans- og gjeldsforvaltning vedtas slik det fremgår av vedlegg.
10. Det søkes Husbanken om en låneramme for startlån (til videreutlån) på 350.000.000 kroner i 2022.
11. For inntektsåret 2022 fastsettes den kommunale skattøren for inntekts- og formuesskatt i Drammen kommune lik de maksimalsatser Stortinget vedtar.
12. Det disponeres inntil 60.000.000 kroner fra premiefondet i Drammen kommunale pensjonskasse og 5.000.000 kroner ekstra fra premiefondet i KLP til delvis finansiering av reguleringskostnadene for 2022.
13. Drammen kommune legger foreløpig til grunn bosetting av 58 flyktninger i 2022 - herav forbeholdes inntil fire plasser til enslige mindreårige flyktninger. For resten av planperioden 2023-2025 legges foreløpig tilsvarende bosetting til grunn.
14. I arbeidet med temaplaner og handlings- og økonomiplan 2023-2026 bes rådmannen legge opp til prosesser i hovedutvalgene og formannskapet med formål å prioritere og utrede nærmere tiltak som er beskrevet i dokumentet med sikte på øke det økonomiske handlingsrommet.
15. Revidert oversikt over planoppgaver vedtas som angitt i eget kapittel.
16. Indikatorer for oppfølging av Kommuneplanens samfunnsdel vedtas som angitt i kapittel om indikatorer i handlingsdelen.
17. Utviklingen i kommunal deflator benyttes som hovedprinsipp for utviklingen i styregodtgjørelser i kommunale foretak. For 2022 fastsettes satser for styregodtgjørelser i de kommunale foretakene som følger:
  - Drammen Eiendom KF
    - styreleder: 113.400 kroner
    - styremedlem: 68.700 kroner
  - Drammensbadet KF
    - styreleder: 84.100 kroner
    - styremedlem: 50.200 kroner

Forslag til vedtak driftsbudsjett :

Beløp i tusen 2022-kroner	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Sentrale inntekter				
Skatt på inntekt og formue	-3 308 204	-3 317 471	-3 330 657	-3 346 754
Rammetilskudd	-2 875 466	-2 889 531	-2 897 981	-2 913 191
Integreringstilskudd	-57 117	-51 942	-49 485	-49 485
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-21 642	-17 274	-16 546	-15 641
Rente og inv. kompensasjon fra staten	-21 488	-21 042	-20 674	-20 306
Overføring fra kommunale foretak	-97 111	-97 111	-97 111	-97 111
Sum sentrale inntekter	-6 381 027	-6 394 370	-6 412 453	-6 442 488
Sentrale utgifter				
Lønnsreserve	230 347	230 347	230 347	230 347
Husleie, renhold mv. ufordelt	630 320	648 884	648 884	648 884
Premiefond	-68 465	-68 662	-68 871	-69 084
Premieavvik	-180 179	-206 518	-209 267	-220 012
Amortisering av tidligere premieavvik	191 790	188 520	169 418	147 235
Tilskudd/kontingent pensjon	1 600	1 600	1 600	1 600
Reguleringspremie pensjon	183 092	203 205	199 591	203 757
Sum Sentrale utgifter	988 504	997 375	971 702	942 726
Programområdene (før avsetninger mv.)				
P01 Skole	1 041 744	1 011 440	1 007 340	1 007 340
P02 Barnehager	803 702	785 402	762 502	757 002
P03 Forebyggende tjenester	403 249	403 249	403 249	403 249
P04 Helse	319 628	319 628	319 628	319 628

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	329 836	329 836	328 736	328 736
P06 Hjemmetjenester og institusjon	1 000 712	1 011 512	1 028 112	1 052 712
P07 Rus og psykisk helse	154 814	150 214	147 814	147 814
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	386 113	377 250	376 026	376 944
P09 Kultur, idrett og frivillighet	275 542	275 542	275 542	275 542
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	3 219	3 219	3 219	3 219
P11 Utbygging og samferdsel	99 274	98 274	98 274	98 274
P12 Vann, avløp og renovasjon	-173 470	-182 661	-180 263	-190 295
P13 Arealplan, klima og miljø	46 940	44 140	44 140	44 140
P14 Ledelse, styring og administrasjon	373 615	376 065	374 265	371 265
P15 Samfunnssikkerhet	90 061	89 678	89 297	88 915
P16 Næringsutvikling	13 165	13 165	13 165	13 165
P17 Arbeid og inkludering	0	0	0	0
P18 Politisk styring	40 106	50 106	40 106	50 106
P19 Sentrale poster (interkommunalt samarbeid)	0	0	0	0
Sum netto utgifter programområdene	5 208 250	5 156 059	5 131 151	5 147 756
Finansutgifter				
Renteutgifter, provisjoner og finans	106 765	136 770	154 132	165 129
Avdragsutgifter	240 405	251 472	268 193	279 230
Renteinntekter	-58 994	-90 487	-104 122	-110 527
Overføring til/fra lånefondet	8 365	48 229	61 802	62 144
Utbytte	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Netto finansutgifter	176 542	225 984	260 005	275 976
Netto driftsresultat (overskudd (-)/underskudd (+))	-7 731	-14 953	-49 595	-76 030
Ufordelt innsparingskrav		-30 000	-60 000	-100 000

Disponible midler til nye satsinger		0	10 000	40 000
Netto driftsresultat etter korreksjoner	-7 731	-44 953	-99 595	-136 030
Resultatgrad	0,10 %	0,58 %	1,29 %	1,77 %
Årsoppgjørdisposisjoner	0	0	0	0
Økt bruk av disposisjonsfond (læreverk LK20)	-23 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond til ekstra egenfinansiering	-60 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond (saldering)	-69 278	-107 544	0	0
Avsetning disposisjonsfond (saldering)	0	0	3 241	66 705
Overføring til investeringsregnskapet (15%)	100 009	152 497	96 354	69 325
Overføring til investeringsregnskapet - ekstra	60 000	0	0	0
Årsresultat	0	0	0	0

Investeringsbudsjett

Rådmannen foreslår følgende investeringsbevilgninger

Kommunekassen

Tall i kr. 1000	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
P01 Skole	47 000	22 000	22 000	22 000
KK Inventar og utstyr P01 Skole	17 000	7 000	7 000	7 000
KK IKT P01 Skole	30 000	15 000	15 000	15 000
P02 Barnehager	3 800	3 800	3 800	3 800
KK Inventar og utstyr P02 Barnehage	3 800	3 800	3 800	3 800
P03 Forebyggende tjenester	1 000	1 000	1 000	1 000
KK Inventar og utstyr P03 Forebyggende tjenester	1 000	1 000	1 000	1 000
P04 Helse	1 000	1 000	1 000	1 000
KK Inventar og utstyr P04 Helse	1 000	1 000	1 000	1 000
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 000	1 000	1 000	1 000
KK Inventar og utstyr P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 000	1 000	1 000	1 000
P06 Hjemmetjenester og institusjon	15 000	10 000	31 000	10 000
KK Inventar og utstyr P06 Hjemmetjenester og institusjon	10 000	10 000	31 000	10 000
Infrastruktur strøm og trådløst nettverk	5 000	-	-	-
P07 Rus og psykisk helse	1 000	1 000	1 000	1 000
KK Inventar og utstyr P07 Rus og psykisk helse	1 000	1 000	1 000	1 000
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	1 000	1 000	1 000	1 000
KK Inventar og utstyr P08 Sosialtj, etabl. og bolig	1 000	1 000	1 000	1 000
P09 Kultur, idrett og frivillighet	24 500	24 500	24 500	24 500
KK P09 Oppgradering arena, anlegg og natur	8 200	8 200	8 200	8 200
KK P09 Maskiner, inventar og utstyr	8 800	8 800	8 800	8 800

KK P09 Kirken	7 500	7 500	7 500	7 500
P11 Utbygging og samferdsel	332 300	491 800	429 300	258 400
Ny gang- og sykkelundergang Ryddinggangen -	-	35 000	17 500	1 400
KK P11 Vei	56 000	56 000	68 000	50 000
KK P11 Universell utforming	2 000	2 000	2 000	2 000
KK P11 Trafikksikkerhetstiltak / trygge skoleveier	18 000	18 000	18 000	18 000
KK P11 Sykkelplan	20 000	20 000	20 000	20 000
KK P11 Samarbeid med andre utbyggere	20 000	20 000	20 000	20 000
KK P11 Oppgradering parker og grøntområder	10 000	10 000	10 000	10 000
KK P11 Oppgradering lekeplasser	6 000	6 000	6 000	6 000
KK P11 Oppgradering av dammer	2 000	2 000	2 000	2 000
KK P11 Merverdiavgift på anleggsbidrag finansiert av utbyggere	38 300	37 800	43 800	14 000
KK P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar	6 000	6 000	6 000	6 000
KK P11 Kollektiv (leskur mm.)	3 000	3 000	3 000	3 000
KK P11 Flomsikring	16 000	16 000	3 000	3 000
KK P11 Bybru	135 000	260 000	210 000	103 000
P12 Vann, avløp og renovasjon	240 000	220 000	200 000	200 000
Vann/avløp	200 000	200 000	200 000	200 000
Intercity/Flisebekken	40 000	20 000	-	-
P14 Ledelse, styring og administrasjon	59 600	24 550	30 100	21 100
Visuell profil	7 000	1 000	-	-
Reduksjon av investering i datarom	- 4 000	-	- 32 000	-
Prosjekt Omstilling IKT og digitaliseringsstrategi	15 500	-	-	-
KK P14 Digitalisering	41 100	23 550	62 100	21 100
Totalsum	727 200	801 650	745 700	544 800

Finansiering av investeringer i kommunekassen

Beløp i tusen 2022-kroner	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
Investering i varige driftsmidler	727 200	801 650	745 700	544 800
Egenkapitalinnskudd DKP og KLP	22 500	22 500	22 500	22 500
Sum investeringsutgifter	749 700	824 150	768 200	567 300
Refusjon mva - anleggsbidrag	-38 300	-37 800	-43 800	-14 000
Kompensasjon for MVA	-117 113	-129 855	-119 323	-90 236
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag fra utlån av egne midler	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Bruk av lån	-434 278	-503 998	-508 723	-393 739
Sum investeringsinntekter	-590 791	-672 753	-672 946	-499 075
Videreutlån (startlån)	350 000	450 000	450 000	450 000
Bruk av lån til videreutlån	-350 000	-450 000	-450 000	-450 000
Avdrag på lån til videreutlån	85 000	100 000	115 000	130 000
Mottatte avdrag fra videreutlån	-85 000	-100 000	-115 000	-130 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra driftsbudsjettet	-160 009	-152 497	-96 354	-69 325
Netto avsetning/bruk av ubunde investeringsfond	1 100	1 100	1 100	1 100
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-158 909	-151 397	-95 254	-68 225
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

Investeringer Drammen Eiendom KF

Tall i kr. 1000	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
P01 Skole	117400	42400	158400	306400
DEKF P01 Oppgradering bygningsmassen	12 400	12 400	12 400	12 400
DEKF - Åskollen ungdomskole	5 000	30 000	141 000	144 000
DEKF - Veiavangen skole	-	-	5 000	150 000
DEKF - Brandengen Skole	100 000	-	-	-
P02 Barnehager	16000	3000	3000	3000
DEKF P02 Oppgradering bygningsmassen	3 000	3 000	3 000	3 000
DEKF Langløkka Barnehage	13 000			
P04 Helse	-	-	-	-
Helsehus /legevakt	-	-	-	-
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	2000	2000	2000	2000
Korsveien	-	-	-	-
DEKF P05 Oppgradering bygningsmassen	2 000	2 000	2 000	2 000
P06 Hjemmetjenester og institusjon	283000	557000	57000	8000
DEKF P06 Sykehjem i Krokstadelva	275 000	549 000	49 000	
DEKF P06 Oppgradering bygningsmassen	8 000	8 000	8 000	8 000
P07 Rus og psykisk helse	2000	2000	2000	2000
DEKF P07 Oppgradering bygningsmassen	2 000	2 000	2 000	2 000
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	25850	25850	25850	25850
DEKF P08 Oppgradering bygningsmassen	13 200	13 200	13 200	13 200
DEKF P08 Kommunale boliger	12 650	12 650	12 650	12 650
P09 Kultur, idrett og frivillighet	11000	11000	11000	11000
DEKF P09 Oppkjøp av friluft / naturområder	3 000	3 000	3 000	3 000
DEKF P09 Oppgradering bygningsmassen	8 000	8 000	8 000	8 000

P14 Ledelse, styring og administrasjon	2500	2500	2500	2500
DEKF P14 Oppgradering bygningsmassen	2 500	2 500	2 500	2 500
P19 Sentrale poster	34500	34500	34500	34500
DEKF P19 Strategisk eiendomskjøp	12 000	12 000	12 000	12 000
DEKF P19 Oppgradering bygningsmassen (tekn.anlegg)	12 500	12 500	12 500	12 500
DEKF P19 Diverse investeringer	10 000	10 000	10 000	10 000
Totalsum	494250	680250	296250	395250

Finansiering av investeringer Drammen Eiendom KF

Beløp i tusen 2022-kroner	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
Investering i varige driftsmidler	494 250	680 250	296 250	395 250
Sum investeringsutgifter	494 250	680 250	296 250	395 250
Egenfinansiering	0	0	0	0
Refusjon mva- anleggsbidrag	0	0	0	0
Kompensasjon for MVA	-84 023	-115 643	-50 363	-67 193
Tilskudd fra andre	-13 000	-5 000	-5 000	-5 000
Salg av eiendom	-23 000	-23 000	-23 000	-23 000
Bruk av lån	-374 228	-536 608	-217 888	-300 058
Sum investeringsinntekter	-494 250	-680 250	-296 250	-395 250
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringer:

Investeringsbudsjettet

Programområde	Tiltak	Økonomisk konsekvens 2022	Økonomisk konsekvens 2023	Økonomisk konsekvens 2024	Økonomisk konsekvens 2025	Utfyllende tekst	Andre kommentarer
P11 Utbygging og samferdsel	Sykkelplan	0	0	0	0	1,9 mil fra sykkelplan brukes til investering for 150 elektriske bysykler og tilhørende stativer.	Inndekning innenfor avsatte midler i sykkelplan
P19 Sentrale poster	Strategisk eiendomskjøp	-1	-1	-1	-1	Post for strategiske eiendomskjøp reduseres fra 12 til 11 millioner	
P09 Kultur, idrett og frivillighet	Naturrestaurering	1	1	1	1	Midlene benyttes til gjennomføring av vedtatte tiltak innenfor naturrestaurering.	
	Sum/Balanse	0	0	0	0		

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringsforslag fra posisjonen, AP, SP, SV, MDG og V
Driftsbudsjettet

Programområde	Tiltak	Økonomisk konsekvens 2022	Økonomisk konsekvens 2023	Økonomisk konsekvens 2024	Økonomisk konsekvens 2025	Andre kommentarer
P18 Politisk styring	Overføring av ansvaret for næringsutvalgets arbeid til formannskapet	-0,25	-0,25	-0,25	-0,25	Posisjonen tar næringspolitikk på alvor og flytter arbeidet med næringspolitikk over til formannskapet slik at det ligger der beslutningene kan tas. Se eget verbalpunkt for hvordan arbeidet skal foregå.
P14 Ledelse, styring og administrasjon	Reiseaktivitet, effektivisering. Gevinst av digitalisering.	-1	-1	-1	-1	
P09 Kultur, idrett og frivillighet	Harmonisering av tilskudd til lagseide idrettsanlegg, strakstiltak for vintersesonen 2021-2022	1	1	1	1	
P11 Utbygging og samferdsel	Drift av elektrisk bysykkelordning	0,45	0,45	0,45	0,45	Elektrisk bysykkelordning innføres
P11 Utbygging og samferdsel	Rammejustering, resterende midler til drift av elektrisk bysykkelordning avsettes innenfor rammen	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	
	Sum/Balanse	0	0	0	0	

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringsforslag fra posisjonen, AP, SP, SV, MDG og V
Indikatorer til Handlingsdelen

Tiltak	Utfyllende tekst
1B-1	<p>Tillegg 1 B, indikator 1 Målt tjenestekvalitet: Antall elever som har færre enn 30 skolepoeng Begrunnelse: Bare 1 av 5 gjennomfører vgs. De som har litt over 30 skolepoeng gjør det mye bedre/flere fullfører og består. Viktig å løfte de elevene som ligger under 30.</p>
1B-1	<p>Tillegg 1 B, indikator 1 Målt tjenestekvalitet: delindikator som måler innbyggernes psykiske og fysiske helse (Måling av fysisk og psykisk helse, kan gjøres på mange måter. For å gi et bilde av helsetilstanden til Drammens innbyggere som er sammenlignbar med andre kommuner er det naturlig å bruke tilgjengelige nasjonale registre, oversikter og statistikk som suppleres med vurderinger og analyser som er tilpasset innbyggerne i Drammen. Ungdata, Folkehelsebarometeret, kommunehelsa sin statistikkbank og Kommunalt pasient- og brukerregister er eksempler på viktige datakilder som gir informasjon om innbyggernes fysiske og psykiske helse)</p>
2D-2	<p>Tillegg 2 D, indikator 2 Forurensning: Femte delindikator: jevnlig tall NOx.</p>
2C-1 (sirkulærøkonomi)	<p>NAVN: Total redusert avfallsmengde, økt forberedelse til ombruk, økt utsortering og materialgjenvinning av husholdningsavfall og liknende næringsavfall TEKST: Indikatoren fokuserer på det nasjonale målet om at avfallsmengden skal være lavere enn den økonomiske veksten, tilrettelegging for ombruk og kildesortering, og materialgjenvinning av viktige ressurser, herunder også utsortering av plastavfall og matsvinn fra både husholdninger og næringsliv. Dette måles ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avfallsmengde per innbygger - Utsortert mengde plastavfall - Utsortert mengde bioavfall - Andel lagt til rette for ombruk på gjenbruksstasjoner - Mengdeforhold inn/ut fra gjenbruksstasjoner <p>Krever tilgang på data fra Lindum/RFD, og nasjonale data (Miljødirektoratet) eller storbydata (f.eks. Kostra-gruppen) for sammenligning, jf. "foregangskommune" i målformuleringen. Statistikk. Internt og eksternt. Høy validitet"</p>
2C-2 (sirkulærøkonomi)	<p>NAVN: Gjenbruk av materialer og masse i næringslivet og kommunal drift TEKST: Indikatoren fokuserer på hvordan privat og offentlig bygge- og anleggsvirksomhet i Drammen lykkes i å gjenbruke materialer, samt hvordan kommunal drift lykkes med gjenbruk og deling. Det måles på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - % andel av gjenbrukte materiale i nye byggeprosjekter - volum/andel brukte materialer som kun ender opp i hhv utfylling og deponi. - % andel av nyanskaffelser, erstatninger og reparasjoner som skjer ved gjenbrukte produkter eller materialgjenvunne materialer, kontra helt nye innkjøp <p>Krever tilgang på rapportering fra lokalt næringsliv og DEKF som utbygger, samt nasjonale data (f.eks KOSTRA-gruppen, Miljødirektoratet, Circular Norway/Circular Economy) for sammenligning, jf. ""foregangskommune"" i målformulering. Statistikk. Internt og eksternt. Høy validitet."</p>

3D-1 (næringslivet)	<p>NAVN: Klimagassutslipp og gjenbruk i næringslivet</p> <p>TEKST: Indikatoren måler næringslivets utslipp av CO₂, metan (CH₄) og lystgass (N₂O) (tonn), omregnet til CO₂- ekvivalenter.</p> <p>Indikatoren fokuserer i tillegg på hvordan privat og offentlig bygge- og anleggsvirksomhet lykkes i å gjenbruke materialer. Det måles på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - % andel av gjenbrukte materiale i nye byggeprosjekter - volum/andel brukte materialer som kun ender opp i hhv utfylling og deponi. <p>Krever tilgang på rapportering fra lokalt næringsliv og DEKF som utbygger.</p> <p>Statistikk. Eksternt og internt. Høy validitet</p>
4B-1 (nærnatur)	<p>NAVN: Andel boliger som ligger mindre enn X meter fra nærmeste nærturterreng</p> <p>TEKST: Andel boliger som ligger mindre enn X meter fra nærmeste nærturterreng. 100 * (antall boliger som har avstand til nærmeste nærturterreng under en gitt terskelverdi) / (totalt antall boliger). Terskelverdien bør settes med involvering av kommunens fagmiljø og Drammen Friluftforum."''</p> <p>Statistikk. Internt. Høy validitet.</p>

Handlings- og økonomiplan 2022–2025, endringer:
Oversikt over planoppgaver

REVIDERT OVERSIKT OVER PLANOPPGAVER MED UTGANGSPUNKT I PLANSTRATEGIEN		
Tiltak	Utfyllende tekst	Lenker og kommentarer
Tverrgående handlingsplan for selvmordsforebygging	<p>Programområdeovergripende handlingsplan for selvmordsforebygging. Handlingsplanen skal utarbeides etter inspirasjon fra https://kommunalhandlingsplan-mal-selv mord.no/</p>	
Handlingsplan ladeinfrastruktur el-biler	<p>Handlingsplan for ladeinfrastruktur for el-biler fremmes til politisk behandling før sommer 2022.</p>	
I forbindelse med Temapan 20, etablering av selvstendig bymessig veileder	<p>Det utarbeides en veileder for Bymessig utforming i Drammen kommune, etter modell fra Oslo kommune.</p>	<p>Bymessig utforming.pdf (oslo.kommune.no)</p>
Tverrgående handlingsplan for forebyggende psykisk helse	<p>Programområdeovergripende handlingsplan for forebyggende psykisk helse, som blant annet operasjonaliserer relevante mål fra de ulike temaplanene for kvalitet og innhold i tjenestene, der hvor tverrfaglig arbeid på tvers av programområder er fordelaktig og/eller nødvendig.</p>	

	Programområde P01 Skole
	Utredning for gjenåpning av Berger skole som 1.-3 eller 1.-4. skole
1	Det gjennomføres en utredning for gjenåpning av Berger skole som en 1.-3. eller 1.-4.-avdeling av Tømmerås skole fra høsten 2023/2024. Utredningen skal gi en fullstendig kartlegging av tiltakets kostnadsbilde, samt drøfte andre konsekvenser/effekter opp mot kommunens samfunnsdel, hvilken effekt ressursbruken vil ha for lærerkapasiteten på Tømmerås, og hvilke muligheter tiltaket kan skape og utløse for lokal næringsutvikling, boligutvikling og øvrig stedsutvikling. Utredningen skal sees i sammenheng med den kommende skolebehovsanalysen.
	Justere dagens moderasjonsordninger SFO
2	Rådmannen bes legge frem sak for Hovedutvalg for oppvekst og utdanning i løpet av første tertial 2022 som tar sikte på å justere dagens moderasjonsordninger i SFO for å hindre at familier havner i en fattigdomsfelle. Forslag til ny moderasjonsordning innrettes slik at støtten til familiene reduseres i takt med økte inntekter til husholdningen. Ordningen skal maksimalt ha et øvre tak på 6G, men administrasjonen bes om å innrette ordningen på en måte som er mest hensiktsmessig for kommunens innbyggere. Ordningen skal være gratis for de med lavest inntekt, og justeres nedover til det maksimale taket. Etter inspirasjon av moderasjonsordningene som allerede eksisterer i kultur, idrett og frivillighet.
	"Mobbe knapp"
3	Rådmannen bes om å fremme en sak om at det opprettes en digital tilbakemeldingskanal/mobbe knapp på skolenes egne nettsider og på hovedsiden til kommunen.
	Programområde P02 Barnehage
	Justere dagens moderasjonsordninger barnehage
4	Rådmannen bes legge frem sak for Hovedutvalg for oppvekst og utdanning i løpet av første tertial 2022 som tar sikte på å justere dagens moderasjonsordninger i barnehage for å hindre at familier havner i en fattigdomsfelle. Forslag til ny moderasjonsordning innrettes slik at støtten til familiene reduseres i takt med økte inntekter til husholdningen. Ordningen skal maksimalt ha et øvre tak på 6G, men administrasjonen bes om å innrette ordningen på en måte som er mest hensiktsmessig for kommunens innbyggere. Ordningen skal være gratis for de med lavest inntekt, og justeres nedover til det maksimale taket. Etter inspirasjon av moderasjonsordningene som allerede eksisterer i kultur, idrett og frivillighet.
	Programområde P03 Forebyggende tjenester
	Helsestasjon Bragernes eller Åssiden
5	Rådmann bes se på å realisere ny helsestasjon i kommunes egne lokaler på fortrinnsvis Bragernes eller Åssiden i løpet av planperioden som erstatter nåværende helsestasjon på Marienlyst.
	Programområde P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig
	Overføre drift av kommunale dagsenter
6	Temaplanarbeidet bør i størst mulig grad se på hvordan vi ved bruk av samarbeidsavtaler med frivilligheten, kan drifte kommunens lavterskeltilbud som

	dagsenter somatikk, psykisk helse og rus, kafedrift i sykehjem, transport, og andre tjenester der det kan være aktuelt å ha et utstrakt samarbeid med frivilligheten og sosiale entreprenører.
	Programområde P09 Kultur, idrett og frivillighet
	Fordeling av statlige midler til medlemskontigent for aktiviteter for barn og unge fra familier med varig lav inntekt
7	Dagens pilot for fritidskortet går ut i juli 2022. Det kan bli etablert statlige støtteordninger for fritidsaktiviteter for barn fra familier med varig lave inntekt for å målrettet nå de gruppene ordningen var ment å hjelpe. Rådmannen bes sørge for at Drammen kommune søker tilskudd fra disse ordningene for å finansiere en lokal, behovsprøvd ordning for tilskudd til fritidsaktiviteter for barn og unge fra familier med varig lav inntekt. Ordningen bør utvikles i samarbeid med frivilligheten.
	Programområde P11 Utbygging og samferdsel
	Fylkeskommunale gateløys
8	Drammen kommune forventer at Viken betaler for egne gateløys på deres fylkesveier. Midler til å dekke gateløys på fylkesveier vil ikke bli lagt inn i Drammen kommunes budsjett i 2022.
	Investering vei
9	Rådmann bes legge frem en sak til politisk behandling for hva de 56 millioner under P11 vei skal benyttes til, med politisk handlingsrom til å gjøre omprioritering. Saken må også inneholde ventende prosjekter.
	Tollbugata
10	Drammen kommune går i dialog med fylkeskommunen for å omklassifisere Tollbugata fra fylkeskommunal vei til kommunal vei. Ved overtakelse må fylkeskommunen ha sørget for at veien har en tilstand som er i henhold til retningslinjer for tekniske krav til veg som skal omklassifiseres.
	Involvering av frivilligheten i vedlikehold av grøntområder
11	Rådmannen bes igangsette et prosjekt hvor frivillige innbyggere aktivt inviteres til å være med på å vedlikeholde og videreutvikle offentlige hager, parker og andre friluftsområder. Det skal her settes fokus på involvering av eldre og unge brukere av tjenester som har nær geografisk tilknytning til aktuelle friområder, slik at feks skoleelever og sykehjemsbeboere får tilbud om å delta i vedlikehold av sine nære grøntområder. Arbeidet med grøntområdene skal inkludere elementer som urban dyrking, insektsvennlig beplantning og -skjøtsel og utvikling av sansehager, samt fokus på utvikling av sosiale fellesskap. Prosjektet skal være tverrfaglig på tvers av relevante programområder. Det bør sees i sammenheng med foreslått ny planoppgave "Overordnet strategi om frivillighet", samt andre pågående temaplanprosesser som berører dette
	Programområde P13 Arealplan, klima og miljø
	Arealregnskap og arealbudsjet
12	Det prioriteres å innføre arealregnskap og -budsjett i Drammen kommune som styringsverktøy for bærekraftig arealbruk, i tråd med foreslått strategi/virkemiddel i klimastrategien. Arbeidet skal utnytte erfaringer fra prosessen med å lage tilsvarende klimabudsjett og -regnskap. Tiltaket bør også innlemmes i vedtatt temaplan for

	naturmangfold og naturrestaurering. Tiltaket skal bidra til å tilstrebe arealnøytralitet for viktige natur- og friluftsv verdier, men også kunne fungere som et nyttig styringsverktøy for balansert nærings- og boligutvikling i definerte områder av kommunen og andre formål som kan dra nytte av et slikt verktøy.
	Veileder for by- og sentrumsmessig utforming i Drammen kommune
13	<p>Det utarbeides en veileder for Grønn by- og sentrumsmessig utforming i Drammen kommune, etter inspirasjon fra modell fra Oslo kommune. Denne bes påbegynt når arealdelen er vedtatt.</p> <p>(Eksempel fra Oslo kommune: https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13335015-1569240182/Tjenester%20og%20tilbud/Plan%2C%20bygg%20og%20eiendom/Byggesaksveiledere%2C%20normer%20og%20skjemaer/Bymessig%20utforming.pdf)</p>
	Salg av eiendommer og tomter
14	Rådmann vurderer kontinuerlig salg av kommunale eiendommer og tomter, med hensikt å bruke inntekter fra salg for å redusere låneopptaket. Dette legges fram for politisk behandling, senest hvert tertial.
	Salg av Mieletomta
15	Rådmannen bes igangsette salg av Mieletomta. Det legges til grunn at gevinst ved salg av Mieletomta benyttes til å redusere låneopptak.
	Programområde P 16 Næringsutvikling
	Satsing på næringsutvikling og et omstillingsdyktig næringsliv
16	<p>Næringsutvikling er et av Drammen kommunes viktigste satsingsområder.</p> <p>Det må derfor utvikles effektive tiltak og rammebetingelser som legger til rette for og stimulerer vekst og utvikling i Drammenssamfunnet, i tråd med målene i samfunnsdelen. For å sikre tilstrekkelig politisk kraft og oppmerksomhet på denne satsingen, vil formannskapet overta næringsutvalgets mandat og ansvar.</p> <p>Formannskapet og gruppeledere vil fungere som en politisk styringsgruppe for strategisk næringsutvikling, og vil være et forum der det legges til rette for viktig kunnskapsbygging og god dialog mellom politikk, administrasjon, næringsliv og andre relevante samfunnsaktører. Det skal etter behov og i takt med aktuelle samfunns spørsmål, tilrettelegges for temabaserte møtearenaer ut over ordinære formannskapsmøter.</p> <p>Politisk styringsgruppe vil være involvert og engasjert i arbeidet med næringsutvikling, og skal blant annet ta stilling til anvendelse av avsatt beløp til samarbeidsprosjekter, på 2 millioner kroner av den årlige rammen på Programområde 16, næringsutvikling. ^[1] _[SEP]</p> <p>Det grønne skiftet og den raske teknologiske utviklingen som pågår, danner et viktig bakteppe for utfordringer og muligheter knyttet til næringsutvikling. Gjennom høy oppmerksomhet på næringspotensialet som ligger i dette, vil Drammensregionen kunne utvikle seg til å være et naturlig valg for eksisterende og nye næringer som understøtter den ønskede samfunnsutviklingen i form av nye bærekraftige løsninger, produkter og tjenester.</p> <p>Utvikling av ny strategiske næringsplan er et svært viktig arbeid for å operasjonalisere mål og ambisjoner i Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Dette arbeidet må sikres tilstrekkelig oppmerksomhet og kapasitet i 2022.</p>

- Strategisk næringsplan bør blant annet omfatte ^L_{SEP}
- En klargjøring og vurdering av, kommunens konkurranse fortrinn, posisjon og potensiale for næringsutvikling.
- En kobling mot kommuneplanens arealdel, for å tydeliggjøre kommunes kapasitet og prioritering av næringsarealer.
- En oversikt over de virkemidler kommunen har tilgjengelig for å legge til rette for, og stimulere til, næringsutvikling, herunder;
  - En handlingsplan for hvordan Drammen kommune skal bli en mer proaktiv og løsningsorientert samarbeidspartner for næringslivet, særlig knyttet til arbeidet med plan- og byggesaker.
  - Hvordan formaliseringen av Drammensregionsamarbeidet kan benyttes til å styrke vår posisjon
  - Peke på muligheter som ligger i Universitetskommuneavtalen, for å stimulere samfunns- og næringsutvikling
  - hvordan kommunens egne bedrifter kan brukes som en katalysator eller som aktive samarbeidspartnere i arbeidet med å stimulere ny næringsutvikling i Drammen
  - Peke på hvordan kommunen kan nyttiggjøre seg sitt medlemskap i f.eks. Osloregionens Europakontor, næringsklyngen No Waste, ol.
  - Peke på hvordan kommunen på en mer målrettet måte kan benytte sin innkjøpskraft for å stimulere næringsvekst og trygge eksisterende lokalt næringsliv, jfr. Drammen kommunes anskaffelsesstrategi.
- Beskrivelse av hensiktsmessige samarbeidsarenaer og samarbeidsformer som kan bidra til å sikre en god plattform for samhandling mellom kommunen, universiteter, og det private næringsliv

For å lykkes med, og tydeliggjøre satsingen på næringsutvikling, bes rådmannen om å sikre at:

- Drammen kommune har høy fokus på sin rolle som samfunnsutvikler, og det å være en god tilrettelegger og samarbeidspartner for næringslivet. Det er tilstrekkelig fokus på, og kapasitet til, utvikling av en god strategisk næringsplan
- Næringsfunksjonen har et tydelig mandat for å kunne inngå som en sentral aktør i det nødvendige tverrfaglige samarbeid med øvrige enheter/tjenestoområder i kommunen som har direkte eller indirekte kontakt og innflytelse på næringslivets rammebetingelser.
- Kommunen har god oversikt og god utnyttelse av tilgjengelige og potensielt nye næringsarealer i kommunen, samt veilede næringsaktører som vurderer Drammen som lokasjon.

Som en del av arbeidet med strategisk næringsplan, bes rådmannen om å vurdere hvilke økonomiske rammer som vil kreves i kommende periode for å sikre ønsket fokus og gjennomføringsevne i tråd med overordnede styringsdokumenter og ovenfor nevnte forventninger.